

Bei uns in Amerika p. 4 De Crisis van de Universiteit p. 5 Interview met Rik Pinxten p. 7

De Moeial

Maart 2008

Verschijnt maandelijks Afgiftekantoor 1050, Brussel 5 V.U.: Bram Langmans Jaargang 27 n°2

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel
in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

EN VERDER

Cultuuragenda	P. 2
Alles moet weg (naar Gent)	P. 3
Een geweldig verhaal	P. 4
Quid N-VA	P. 6
Architectuur en Ethiek	P. 6
Muziek !	P. 8
FARC in De Moeial	P. 9
Fiume, 1919	P. 10
Verhalen	p. 11

Stel uw eigen rectoraat samen !

Wie treedt in de voetsporen van Van Camp en co? Begin mei zullen we het weten; voorlopig blijft er nog voldoende ruimte voor speculatie. Voorlopig zijn er twee officiële rector-kandidaten –Jan Cornelis en Paul De Knop– en ook al kan men tot 11 april nog kandidaturen indienen, tussen deze twee zal het gaan. De verkozen rector zal uiteindelijk drie vicerectoren voorstellen waarmee hij zijn team voor de komende vier jaar zal vormen.

De geruchtenmolen voor ‘de postjes’ draait derhalve weer op volle toeren. Vandaar dat wij u de mogelijkheid geven uw mening te delen met uw medestudenten. Hiernaast vindt u 24 gezichten die allen een kans maken – toegegeven; de een meer dan de ander– om vanaf volgend jaar met de scepter te zwaaien in de vijfde verdieping van de M.

Behalve de acht decanen treft u nog zestien minder sterfelijke VUB-persoonlijkheden die met een misplaatst gevoel voor humor nog wel eens ‘redelijk eigenzinnig’ genoemd durven te worden. Uw opdracht bestaat eruit uw gepersonaliseerde rectoraat samen te stellen. Onderaan de pagina vindt u vier lege vierkanten waar u uw selectie in volgorde van voorkeur kunt plaatsen. Als u alle 24 namen kunt opnoemen met een correcte keuze komt aanzetten (i.e. zoals het rectoraat er volgend jaar daadwerkelijk uitziet), maakt u kans op de nieuwste Moeialprijs: een frigo met sticker en handtekening van minister Vandenbroucke. [kandidaat-rectoren zijn uitgesloten van deelname]

DRAAI'S OM? P. 12

Plak hier uw favoriete rectoraat !

Rector

Vicerec-
tor
Onderwijs

Vicerec-
tor
Onderzoek

Vicerec-
tor
Studentenbeleid

Edito!

“De loge bestaat niet.” Maar toch zitten ‘ze’ achter zijn ontslag, aldus Frank Thevissen, sinds 1 maart ontslagen aan de VUB. Rector Van Camp gooide nog enkel maçonnieke olie op het vuur door een mediatieke doodzonde te begaan: het aanvallen van de journalist. Op de stompzinnige vraag van de Terzake-interviewer “Bent u eigenlijk lid van de loge?”, reageerde onze rector zo mogelijk nog stompzinniger met een nu al klassieke uitspraak: “Ik vraag u toch ook niet naar uw seksuele geaardheid!”

De eeuwige discussie rond de invloed van de vrijmetselarij aan de VUB was weer vertrokken, en de vertrouwde kampen tekenden zich af: politici met een abonnement op populistische betogen grepen de kwestie aan voor hun paradepaardjes, waarbij onze unief zonder uitzondering als “de zogezegde ‘Vrije’ Universiteit Brussel” werd afgedaan.

Op Thevissen-vlak is het overigens sinds de extra-editie van *De Moeial* (voor de liefhebber; na te lezen op onze website) relatief rustig gebleven. De beroepsprocedure aangaande zijn schorsing (dus niet het ontslag) is nog lopende. De bijeenkomst van het Bestuurscollege, dat hierover moest beslissen, heeft welgeteld tien minuten geduurd; wegens onenigheid over de documenten heeft men besloten de vergadering op te schorten.

Door de consternatie van de afgelopen maand is het imago van de VUB als loge-hol weer eens bevestigd. Studenten van andere universiteiten vragen me zelfs al of ik –als student van de VUB– ze niet in contact kan brengen met de mannen met winkelhaken en passers. De aantrekkingskracht strekt zelfs tot Leuvense braverikken. Gelukkig hebben we hier onze ‘kinderloge’ nog: ISIS, een groep jongemannen wier voornaamste prestatie erin bestaat dat ik ze zojuist heb vermeld.

Om de vooroordelen nog maar eens aan te wakkeren vindt binnenkort in het kader van de Leerstoel Pierre-Théodore Verhaegen een lezingenreeks plaats met als thema: Vrijmetselarij en kunst. Op dinsdag 18 maart houdt men de officiële opening middels een toespraak van rector Van Camp. Gelieve hem geen vragen te stellen over zijn seksuele geaardheid. U zult het u nog berouwen.

Verder kan ik u nog het heugelijke nieuws brengen dat *De Moeial* binnenkort een vernieuwde thuisbasis op het internet zal hebben. Het adres blijft www.vub.ac.be/moeial. Over een aantal weken gaat de site echter op de slop; wij zullen vanaf dan uw dagelijkse VUB-nieuwsbron zijn met berichtgeving vanaf de campus en ver daarbuiten. Mocht u geïnteresseerd zijn om hierin mee te werken, u weet ons te vinden; u bent meer dan welkom.

Behalve een betere leesbaarheid en een snellere berichtgeving, zult u als lezer op onze vernieuwde website ook direct kunnen reageren op onze artikels. De mooiste anonieme en xenofobe uitlatingen zullen wij met graagte ter harte nemen.

De VUB is overigens evenzeer bezig met de fragile scheiding tussen digitale en organische thuisbasis. Teneinde iedereen naar de website te lokken, staan er nu zelfs al bewegwijzeringborden op de campus met daarop niets anders dan het www-adres... Het enige dat er nog aan ontbreekt is een teleportatiepoort en touw. Ach, de loge zal er wel achterzitten.

Daniël van der Meer

Verkiezingen Studentenraad (14 - 21 maart)

Het zal u niet ontgaan zijn; de verkiezingen onze vertegenwoordigers zijn thans weder. Van vrijdag 14 tot 21 maart kunnen alle studenten aan de VUB hun stem uitbrengen. Het mandaat van de verkozenen is van kracht gedurende het volgende academiejaar. Studenten kunnen voor elk van de drie geledingen een stemuitbrengen: voor een facultaire vertegenwoordiger in de Raad van Bestuur; voor een facultaire vertegenwoordiger in de Onderwijsraad; en voor acht vertegenwoor-

digers voor de plenaire Studentenraad die verkozen worden ‘over de faculteiten heen’. Niet elke faculteit heeft een kandidaat naar voren geschoven; met name PE en LK komen er bekaaid van af.

Stemmen gaat enkel elektronisch, op verkiezingen.vub.ac.be, waar ook meer over de programma’s van de kandidaten zal komen te staan. Helaas is de VUB er nog steeds niet in geslaagd een normaal kiesprogram-ma aan te

schaffen; u zult dus weer drie maal moeten inloggen, eenmaal voor elke geleding. Laat u hierdoor vooral niet uit het veld slaan, want er is de even eeuwige als ambitieuze opkomstplicht van 25% (decretaal is 10% de norm). Vorig jaar leidde dat tot de situatie dat de teller bleef stken op zo’n 24.3% voor de plenaire Studenten--raad, waarna de verkiezing weer vanaf nul moest beginnen. Wees dus verstandig en stem. Zo bent u verzekerd van vertegenwoordiging tot op het hoogste niveau van de VUB.

De kandidaten voor de drie geledingen:

RAAD VAN BESTUUR (1 MANDAAT/FAC)

Fac.	Effectief kandidaat	Plaatsvervanger
LW	Sabe De Graef	Leen Goris
RC	Chris Schijns	Julie Grouwels
WE	Bart Van Campenhout	Michaël Van Roy
GF	Sofie Pauwels	Domien Vanhonacker
IR	Vincent Ginis	Jan Vandenuecker
ES	Ann Meerschaert	Stef Swinnen
PE	/	/
LK	/	/

ONDERWIJSRAAD (1 MANDAAT/FAC)

Fac.	Effectief kandidaat	Plaatsvervanger
LW	Jan Beke	Mattias Kayaert
RC	Thomas Donnez	Caroline De Mulder
WE	/	/
GF	Veerle De Grove	Gert De Keersmaecker
IR	Yuri Herman	Emilie Ruys
ES	Arno De Cauwer	Tom Berben
PE	/	/
LK	/	/

STUDENTENRAAD (8 MANDATEN)

Effectief kandidaat	Plaatsvervanger
Khalid Abatouy	Sali Köse
Allal Zakaria Arrassi	Ali Oualmakran
Nathaniël Bovin	Erwin Aerts Lopez
Niels Callier	Bert Hertenweg
Thierry Coppens	Nicolas Gréant
Gert De Keersmaecker	Kjell Van Royen
Tijn Eerdeken	Lodewijk Janssen
Antoine Struelens	Orhan Kilic
Kasper Ossenblok	Ischa Lambrechts
Manu Van Leuvenhaege	Rutger Decock

Cultuuragenda

MUZIEK

- 17 maart:** Teitur (Denemarken) @ AB
- 17 maart:** Master Session @ Sounds Jazz Club
- 18 maart:** Jazz From Roumania: Marius Mihalache & Friends @ The Music Village
- 19 maart:** Van Nistelrooy Quintet @ The Music Village
- 19 maart:** Caribe Con K – Los Soneros del Barrio (Caribbean music) @ Sounds Jazz Club
- 19 maart:** Jazz op woensdag: Kristen Cornwell Quintet (Austr.) (gratis) @ Kulturkaffee
- 20 maart:** Ogres de Barack (F) @ Botanique
- 20 maart:** Aranis (gratis) @ Kulturkaffee
- 20 maart:** Jean-Francois Maljean invite @ Sounds Jazz Club
- 20 maart:** Flamenco: Algo Asi @ The Music Village
- 20 maart:** Dj Shadow and Cut Chemist present The hard sell @ AB
- 20 maart:** Daau + dez mona + Wild Ox Moan +... @ AB
- 21 maart:** Tetsuro Kawashima & Giovanni Mirabassi “Euro Quartet” @ Sounds Jazz Club
- 21 maart:** Superlux(B)-Lego Party(B) @ Bota
- 21 maart:** From the Shade (Br) - A night featuring members of Album Leaf @ Bota
- 21 maart:** Special Blues evening: Bass papa @ The Music Village
- 22 maart:** Monsoon @ AB
- 22 maart:** Etienne Daho @ Koninklijk circus
- 22 maart:** La Grande Sophie - Toute seule comme une grande (F) @ Bota
- 22 maart:** Gilda Solve @ The New Look Trio @ The Music Village
- 23 maart:** Hadouken ! (UK) @ Bota
- 23 maart:** Daby Toure + Neco Novellas @ AB
- 23 maart:** Lightspeed Champion @ AB
- 24 maart:** The Kills @ AB
- 24 maart:** Patrick Watson @ AB
- 25 maart:** Kokia @ Bota
- 25 maart:** Justin Nozuka @ AB

- 26 maart:** The wombats (UK) @ Bota
- 26 maart:** Chamaquiando (salsa) @ Sounds Jazz Club
- 26 maart:** Young Talent Concerts: Dapoerka @ The Music Village
- 27 maart:** Buurman @ Music Village (gratis!)
- 27 maart:** THEDØ @ AB
- 27 maart:** Melingo (tango!) @ AB
- 28 maart:** Kraak en smaak @ AB
- 29 maart:** Springboard Sessions-Work (gratis) @ Beursschouwburg
- 30 maart:** Velvet Revolver @ AB TIP! Voor de hard rock liefhebbers onder ons
- 1 april:** groundation + Sebastian sturm (reggae) @ AB
- 1 april:** Yannick Noah @ Vorst Nationaal
- 2 april:** Caribe con K- Los Soneros del Barrio (Caribbean music) @ Sounds Jazz Club
- 2 april:** Yannick Noah @ Vorst Nationaal
- 3 april:** Michael Blass & Tony Lakatos Quartet @ Sounds Jazz Club
- 5 april:** Jools Holland and his Rhythm and Blues Orchestra @ AB
- 5 april:** A S A (Nig) @ Bota
- 7 april:** Dropkick murphys (punk) @ AB
- 10 april:** Zoot Woman (UK) @ Bota
- 14 april:** Katie Melua @ Vorst Nationaal

TONEEL

- 18 maart:** Sarajevo (theater) @ Kaaitheaterstudio's
- 18 maart:** Theater op de middag: een krijger valt uit een struik. @ Paleis voor schone kunsten @ Bozar
- 19 maart:** Sarajevo (theater) @ Kaaitheaterstudio's
- 20/21/22 maart:** Le Dindon - Het kind van de rekening (De Roovers) @ KVS
- 20 maart:** Angels in America (het leven naakt) – deel I @ Kaaitheater
- 21 maart:** Angels in America (het leven naakt) –

- deel II @ Kaaitheater
- 22 maart:** Angels in America (het leven naakt) – deel I en II @ Kaaitheater
- 26/27/28 maart:** Eric De Vroedt (NI) - mightysociety5 @ Beursschouwburg
- 3/4/5 april:** Forgeries, love and other matters (dans) @ Kaaitheater
- 3/4/5 april:** Iemand van ons @ Kaaitheater
- 5/8/9/10/11/12 april:** In Het Bos - Dans Les Bois @ KVS
- 11/12 april:** (k)no(w) more village @ Kaaitheaterstudio's

FILM

- 17 maart:** Irina Palms (prostitutie) @ GC De markten
- 17/18/20/21/22/24/25/27/28/31 maart:** Fados @ Flageygebouw, studio 5
- 17 maart:** Jazz on screen: Sarah Vaughan: The divine one @ Flageygebouw, studio 5

EVENTS

- 19/03 tot 25/04:** Raed Bawayeh (Pa) - Sun's Color @ Beursschouwburg. *Tip!* Breekbare en hoopvolle portretten van een Palestijnse fotograaf
- 26 maart:** Agape-Jolente Dekeersmaecker @ Beursschouwburg. *Tip!* Terwijl je geniet van lekkere hapjes praat Dekeersmaecker over haar artistieke ervaringen en ontmoetingen. Toegangsticket: iets lekkers meebrengen voor meer dan 1 persoon.
- 27/28/29 maart:** Festival Balkan Traffic @ Museum van schone kunsten. *Tip!* Artiesten uit alle hoeken van de Balkan verenigen zich. Meer info: <http://www.balkantrafik.com>
- 9/04 tot 13/04:** Béjart festival: “Soiree Stravinski” (ballet) @ Vorst Nationaal

Doruntina Islamaj & Kristien Janssens

Alles moet weg!

De VUB, UGent, solden & schoothondjes

In de vorige editie van *De Moeial* hebben we geprobeerd de hoofdbestanddelen uit te leggen van de plannen van de heren van het rectoraat. Hoe het rectoraat de alliantie met de universiteit Gent zat en haar partners en ook hoe ze de associatiepartner buiten spel zouden laten, moest deze partner te veel kritische vragen stellen bij de vorming van dit nieuwe strategisch partnerschap. Deze keer leggen we meer de nadruk op de persoonlijke motiveringen van beide kampen en de mogelijke gevolgen voor de studenten. Ten slotte is het ook nog een kritische analyse over hoe het zelf is gesteld op onze universiteit, en of er mogelijk zelfs nog wat alternatieven zijn.

Op donderdag 28 februari kreeg de hele universitaire gemeenschap een mail van vicerector Onderzoek Jan Cornelis. Naast zijn curriculum vitae, in een beknopte en lange versie, vinden we ook een korte motivering terug waarom hij kandidaat-rector is. Hier lezen we dat door de snel veranderende context waarin het hoger onderwijs verkeert, de open samenwerkingscultuur van noodzakelijk belang is om de eigenzinnige universiteit de nodige slagkracht te geven. Cornelis somt hier onze drie partners op: Erasmushogeschool Brussel (hier hoort ook het RITS en het Conservatorium bij), UZ Brussel en de universiteit Gent. Op zijn minst opmerkelijk is het feit dat deze zelfde persoon ook ooit heeft lateb vallen dat de alliantie met Gent er moest komen; met of zonder de Erasmus. Dit zou een mogelijke doodsteek geven aan de associatie en de daaraan gerelateerde organisaties. Dit zou bijvoorbeeld een einde zou betekenen voor de Brusselse studentenradio, XL Air.

Waarom zo een grote offers maken voor een alliantievorming? Weinig verbazingwekkend is dat als Vice-Rector Onderzoek, het onderzoek aan deze instelling het voornaamste aspect is van zijn beleid. Het levert nu eenmaal geld op en dat is te danken aan het nieuwe onderwijsdecreet van minister Frank Vandenbroucke.

Een tweede punt is het tekort aan studenten in bepaalde richtingen, waardoor hun bestaan bedreigt is. Deze zijn er in zowel exacte wetenschappen als humane wetenschappen. Als we die willen behouden dan is Gent een reddingsboei. Laten we onderzoeken of het de énieme reddingsboei is die we hebben en wat de mogelijke gevolgen zijn.

UNIVERSITEIT GENT & HAAR VISIE

Om het geheel beter te begrijpen is het niet slecht om naar de andere acteur in dit verhaal te kijken: de universiteit Gent en haar partners. Zeker hoe de leidinggevende academici tegenover een alliantie met Brussel staan. De rector van UGent, Paul Van Cauwenberghe, liet al bij Academische openingsrede vallen dat het seculiere kantje van

Zal de universiteit de studenten voor de mobiliteitskosten zelf laten opdraaien?

de universiteit Gent niet verloren mag gaan. (Lees: misschien is hij slachtoffer van het Thevisensyndroom: de V in VUB staat voor Vrije, niet vrijzinnige). Eenzelfde conclusie vinden we ook terug bij zijn vicerector en voornaamste kracht achter de associatie, Luc Moens, die bij onze collega's van *Schamper* het volgende liet optekenen: "In de humane wetenschappen ligt samenwerking minder voor de hand, aangezien wij op dat gebied pluralistisch geïnspireerd zijn, in tegenstelling tot de vrijzinnige VUB." Zo zie je al een paar eerste tekenen aan de wand dat de opleiding Sociologie niet haar reddingsboei zal terugvinden in de alliantie met Gent. Dus is het is voor die bepaalde takken niet een gegarandeerde en functionele oplossing.

Wat zou er dan wel overblijven? Het onderzoek binnen de exacte wetenschappen. Niet verbazingwekkend dat een vicerector onderzoek dergelijke offers zou durven maken. Er is niets mis mee om op te komen voor je eigen vakgebied. Maar om je er op blind te staren is echter wel schadelijk voor de rest van de universiteit. En zeker voor de

kritische weerklank dat de humane wetenschappen kan bieden.

Natuurlijk zijn ze in Gent meer op hun gemak om samen te werken rond onderzoek, want dat levert op voor hen op de lange termijn meer op. Zowel op financieel gebied als uiteindelijk meer onderzoekers te veroveren die origineel van de VUB komen. De kritiek dat bepaalde onderzoekers in ieder geval weggekocht gaan worden door Gent, is deels onterecht omdat we de onderzoekers nu aanbieden op een vergulden blaadje. Uit die optiek kan je jezelf afvragen of het nodig is zoveel nadruk te leggen op het onderzoeksvlak.

UNIVERSITEITEN EN HAAR ASSOCIATIEPARTNERS VAN UIT DE HOGESCHOLEN WERELD

Een mogelijk volgend offer is het aan de kant zetten van onze associatiepartner, Erasmushogeschool Brussel. Zoals Cornelis al zei in de eerste Studentenraad van 2008 "de overeenkomst met Gent zal gesloten worden, ongeacht wat de associatiepartner hier van denkt". De vraag blijft nu wel; welke plaats blijft er over voor de associatiepartners langs beide kanten?

Langs beide kanten is er al een vrees voor de andere. De Artevelde Hogeschool uit Gent liet van haar kant al weten dat het geen samenwerking zou aangaan met de VUB, uit een mogelijke vrees dat ook zo de Erasmus Hogeschool Brussel ten tonele zou verschijnen. Een kritische opmerking is wel dat de "seculiere" Gentse universiteit hier wel bewijst dat de macht binnen de instelling van de katholieken nog zo groot is om de invloed van de nieuwe partner in te perken. Dit ondanks het feit dat de universiteit Gent een rijksuniversiteit is en daarom wel neutraal moet zijn.

Vroeger werd langs de kant van de VUB echter altijd het excuus gegeven dat de onderhandeling zich nog maar in een embryonale fase verkeren en daarom nog niet belangrijk genoeg om zich te mengen. Nu is het natuurlijk een moeilijker fase, omdat zelfs in Gent de plannen geconcretiseerd heeft. Onze associatie-partner wordt, zoals eerder

uitgelegd, dan eerder door het bestuur van de VUB meer naar de zijlijn verwezen. Waardoor we des te meer weer afhan-kelijker worden van Gent.

De vraag is of dergelijke as-vorming tegen de Leuvense as zo veel zal opbrengen voor de VUB zelf. Het voordeel van Gent is logisch; ze verliezen geen studenten en krijgen voet aan wal in Brussel om studenten een alternatief te geven voor de KUB, die een grotere afkoopsom kreeg van Leuven dan waarschijnlijk Gent voor onze universiteit overheeft. Nu is enige verbondenheid met Gent zeker en vast niet onbelangrijk om samen sterk te staan, maar de rol van bufferstad te spelen zonder enige vorm van onafhankelijkheid is niet bevorderlijk.

STUDENTENMOBILITEIT

Als het hele akkoord ooit in voege schiet, dan is waarschijnlijk het eerste tastbaar effect voor de studenten langs beide kanten, de studentenmobiliteit. Zoals je al kon vernemen in de vorige editie van *De Moeial*, ontstaat er studentenmobiliteit wanneer beide alliantiepartners de handen in elkaar gaan slaan om een gezamenlijke opleiding aan te bieden op één locatie waardoor één groep zich altijd zal moeten verhuizen voor een keuzevak. Officieel geven beide universiteit als invulling van dit begrip dat het waarschijnlijk ook zou kunnen gaan om docentenmobiliteit. Het enige probleem is dat er nog niets concreet is op papier gezet buiten het woord studentenmobiliteit en dat de instelling zelf deze moet bekostigen.

Denk enkel hier eens over na; een universiteit die zo veel mogelijk wilt besparen een professor zal vergoeden om elke week een trip te maken of zal die universiteit het economisch voordeliger principe hanteren en de studenten voor de kosten laten opdraaien uit eigen zak.

ZELFKRITIEK

Nu we genoeg naar de andere hebben gekeken, is het misschien mogelijk om wat zelfkritiek in acht te nemen. De eerste vraag: is er een wil aanwezig binnen de VUB om voor het voortbestaan van de instelling zelf te blijven gaan? Het voortbestaan

van de instelling weliswaar in de zin van constructieve alliantievorming met de nodige zin voor een onafhankelijke koers, zonder daarom de VUB om te veranderen in een marionet.

De academische top van het gebouw M is nogal snel geneigd te zeggen dat de alliantievorming niet zulke drastische implicaties heeft als ze op het eerste zicht met zich zou meebrengen. De voordelen op financieel vlak en het mogelijke

Als we de alliantie aangaan, dan moeten we de essentie van onze universiteit duur verkopen

behoud van een aantal richtingen zijn te belangrijk om zo maar te laten wegschieten. Ook het vooruit-zicht om ons aantrekkelijk te maken binnen een internationale context door middel van een alliantievorming lijkt op het eerste zicht te aantrekkelijk om zo maar links te laten liggen. Navelstaarderij kan verlamdend werken, maar hoeven we daarom de redelijke eigenzinnigheid van de universiteit op te geven?

Professor De Knop heeft zich al een paar kritische bedenkingen durven maken bij de voorstelling van het plan door Cornelis. Nu is het enkel moeilijk om te zeggen waarom De Knop deze opmerkingen heeft durven maken. Zou het zijn omdat beide heren hetzelfde rectorchap ambiëren? Of is het omdat De Knop daadwerkelijk een andere koers in gedachten heeft voor de universiteit?

Wat er bij de studenten leeft, is zeer moeilijk in te schatten. Natuurlijk hebben ze allemaal gekozen om aan deze universiteit te studeren, maar het gevoel van betrokkenheid bij deze verandering is zeer klein. Zelfs op de Studentenraad waar het hele plan uit de doeken werd gedaan was de aanwezigheid van de vertegenwoordigers toch wel ondermaats. Spijtig, want dit is het enige kanaal dat de studenten in staat stelt om rechtstreeks tot de hoogste regionen van deze instelling een stem te krijgen. Anders gaan we nooit van het idee afmaken dat het hele gebeuren zo maar boven onze hoofden aan het plaats vinden is.

ALTERNATIEVEN?

Onze Franstalige buur, de ULB, was vroeger al niet happig om een samenwerking met de VUB op poten te zetten. Dezelfde sfeer blijft er nu nog hangen. Je moet hierbij rekenen dat deze opdracht ontzettend veel goodwill nodig heeft op politiek en andere vlakken, om weer een federale onderwijsinstelling te maken. Dat is onmogelijk gemaakt dankzij de polarisering in de communautaire kwestie tussen Nederlandstaligen en Franstaligen.

Samen met de Universiteit Antwerpen heeft de VUB al een aantal samenwerkingsakkoorden, maar op zich is de universiteit Antwerpen ook te klein om mee in zee te gaan. Het lijkt er zelfs op dat binnenkort ook Antwerpen in dezelfde positie zal staan als Brussel op dit moment. Zeker als onze instelling zich met Gent zal bundelen om de gezamenlijke krachten van Leuven een halt aan te roepen.

WAT STAAT ER ONS TE DOEN

Het is hopelijk nog te vroeg om een definitief besluit hieruit te trekken, maar als we aan ons vel Gent verkopen -voor economische redenen of voor een goede speler te worden op internationaal niveau- dan moeten we de essentie van onze universiteit duur verkopen. De grootste Nederlandstalige universiteit in de hoofdstad van België en Europa, met een redelijk eigenzinnig kantje, is niet zo maar iets wat je kunt overlaten aan de hoogste bidder.

Het enige waar we nu op kunnen hopen is dat de plannemakers van het gebouw M durven te denken. Of nog beter zelfs; hun denken niet laten onderwerpen aan enige hartstocht om expansionistische uitspattingen.

Piet Van de Velde

De kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie

Een verhaal over buitenspelen

“Maar moeder, waarom mogen wij niet meer buiten gaan spelen?” vroegen de kinderen verbaasd. “Omdat ik het zeg!” snauwde moeder. Ze was het nu wel grondig beu geworden met al die vragen rond haar hoofd. Moeder had een beslissing genomen en daar moesten de kinderen zich maar bij neer leggen. En daarbij, de kinderen van Marie-Louise mochten toch ook niet meer naar buiten gaan spelen zeker? Met wie zouden ze dan gaan spelen misschien? Met de kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie zeker. Over Zatte Jeff zijn lijk! Of nee, dat zal waarschijnlijk niet zo lang meer

Haar kinderen zullen worden gelijk de kinderen van Marie-Louise en Jean Jacques van 't Minizerie

duren. Over hun eigen lijk. Dat zal ze leren! De kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie verdorie, vertel dat maar eens tegen een normale mens... De kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie ja, die wel. Die mochten inderdaad nog buiten gaan spelen. Het is dan ook een mooi stelletje bij mekaar, die kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie. Dat zal wel zijn dat zij haar kinderen buiten gaat laten spelen, daar met de kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie. En daarbij, als de kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie vanaf een ontplofende apenbrug tot diep in het puntige rotsgebergte van een brandende, onder stroom staande drakenrivijn zouden springen zonder bungee-élastiek, zouden zij dat dan ook doen? Natuurlijk niet, want dat

zal immers helemaal nooit gebeuren dat zij haar kinderen buiten laat spelen met de kinderen van Zatte Jeff en Zotte Mie.

Haar kinderen blijven mooi binnen spelen net zoals de kinderen van Marie-Louise en Jean-Jacques van het Minizerie. En daarbij, het is daar buiten toch niet veilig. Met al die apenbruggen onder ontplofingsgevaar, die dan bovendien nog eens boven puntige rotsgebergte – ravijnen worden gespannen vol mythologische, gevaarlijke beesten die daar zwemmen in een woelige, kolkende rivier die gevaarlijk dicht langs de open bedrading van de bungee-spring-fabriek stroomt. En daar springen die kinderen dan van af! Zonder elastiek soms nota-bene! En de wereld zit vol verkrachters! En niet zomaar verkrachters, nee nee nee! Homoseksuele, verkrachtende pedofielen die er plezier in scheppen om eerst zwaar verslavende drugs te verkopen aan kleine kinderen om dan die kinderen te ontvoeren naar vieze verre terroristische communistenstaten alwaar die kinderen moeten meedraaien in de porno-industrie en meespelen in gore gewelddadige seksfilms over bloederige obsceniteiten met dieren en kinderen en dat allemaal onder invloed van drugs, van druuuuugs! Neenee, haar kinderen gaan hier niet dezelfde kant opgaan als de kinderen van Zatte Jef en Zotte Mie, dat zal niet waar zijn!

Haar kinderen zullen worden gelijk de kinderen van Marie-Louise en Jean-Jacques van 't Minizerie, brave dutskes die hard studeren om advocaat, dokter en ingenieur bij de NASA of agenten van Amerika te worden zodat daar eindelijk eens nen deftigen Europeaan aan de

macht komt! Het zal niet zijn! Lieve kinderkes die nog nooit van hun leven van iets anders hebben gehoord dan van het lijden van de zoon van god die voor onze zonden gestorven is en waarvoor wij bang moeten zijn (want ja, tis wel god en we hebben hem wel aan da kruis daar gehangen) en die al onze zonden vergeeft zolang wij maar onthouden dat we zondig en slecht en zwak vlees zijn en dat het leven een triestig afzien is maar dat we daarna voor altijd in den hemel zitten zolang we ons leven lang maar nooit denken aan drugs, seks of andere verderfelijke uitwasemen van de moderne cultuur! En daarom mogen die kinderen niet buiten!

En waarom zouden ze naar buiten willen? Ze hebben hier toch televisie, die doen de gansen dag niks anders dan het één kleuterprogramma na 't ander uitzenden. En ze kunnen anders toch internetten zekers? Kunnen ze zelfs mé andere kinders liggen babbelen en chatten en surfen en daawnloaden en wadist allemaal ni voor zever. Zolang da't maar ni met de die van Zatte Jef en Zotte Mie is natuurlijk. En daarbij, ze zitten daar nu toch ook te spelen met hunnen ex-playwiintendobox zeker? Die kinderen amuseren hun immers wel, altijd da buiten spelen da hoeft toch helemaal niet? Dan klagen de burens toch maar over 't lawaai! Binnenkort gaat Jean-Jacques

ze eens meepakken naar 't minizerie om ze zo'n elentrieken chips onder hunnen arm te naaien ofzo, dan weet ik tenminste waar die koters zijn als ze buiten spelen, dan mogen ze naar buiten gaan ja, dan ben ik tenminste gerust. Maar tot die tijd? Neeneenee..

Moeder haar kinderen blijven binnen!

Rob Werkers

Bei uns in Amerika V:

Sicherheit!

De Moelial is een correspondent in het verre New York rijk. Naast het halen van een academische frisse neus aan de Stony Brooke State University, brengt Ben vanaf nu in zijn maandelijkse column uitvoerig verslag uit over het wel en wee van een eenzame Belg in den vreemde. Ben blogt natuurlijk ook nog. Ja. Maar dan enkel voor insiders. Bad luck fool! Go Fight Win!

Het klinkt als een extreem luide bas in een technonummer, zo een die je tot je nieren voelt. Alleen is dit muzikale intermezzo niet beperkt tot zwetende nachten in de BSG-bunker: voor de inwoners van studentenkotens hier is een brandalarm een wekelijks fenomeen. Noem het een vrolijke bijeenkomst met je kotgenoten en burens, om vier uur 's ochtends met voeten in de sneeuw (veiligheid kent geen winter). Vaak zit de sfeer er goed in, een gedeelde frustratie over de overgevoelige rookdetectoren zorgt voor solidariteit. Rookdetectoren ja. Waar er in de Nieuwelaan zowat alles kon gebeuren, sta je hier bij het minste dat iemand zijn melk laat aanbranden op de stoep. Dan is het wachten op de verveelde brandweerman, die altijd weet dat het weer nergens over zal gaan. Zijn lichte voorovergebogen houding toont de druk van de malaise, het status quo dat een monotone hel betekent voor iedereen die wil reddend.

Die bijeenkomsten zijn verre verleden tijd. Vuuralarmen wekken ons niet meer uit ons bed, houden ons al lang niet meer van ons lees- en kookwerk. Het menselijke oor tolereert de luidheid van de alarmen net (men was – ik ben er zeker van – behoed voor juridische stappen), wat apathie toestaat, een apathie die allen aangrijpt. Niet dat er geen gevaar is, we zijn er ons allen van bewust dat onze huizen voor een groot deel uit karton bestaan. Maar het is een risico dat aanvaard wordt, samen met de doden in Irak en het feit dat de kolonisatie van Mars langzaamaan een ijdele droom wordt. Misschien zorgt de donkere koude winter hier voor een deel van de wezenloosheid. Zelfs in de universiteitsgebouwen beweegt niemand meer als er een alarm schalt. De zenuwen van dit land zijn oververzadigd, de pijn verdwijnt.

Voor niet-brandgevaar is er de politie. Echte politie, niet de “Excuseer, meneer, hebt u toevallig”-security op de VUB. Het Apparaat is hier gewapend en voert propaganda: tijdens de internationale studentenoriëntatie wandelden tussen de spelletjes en koffie zes gewapende agenten de zaal in. Twee bij de deuren, drie bij het podium. Er werden ons dingen duidelijk

gemaakt, zowel visueel als retorisch. Want daar kwam de vice-commissaris al aangelopen, Colgate glimlach in aanslag. Wat volgde was het beste theater dat op de oriëntaties vertoond werd. Als een Jerry Springer met staatssteun sprong de man door de zaal, en greep mensen vast om ze al lachend te vragen of ze misdadigers waren. Een talkshow die wel even doorging, want het punt diende erin geramd te worden. Geen drugs, geen sigaretten en nauwelijks alcohol. En zeker niet pissen tegen bomen. Zoiets is zedenschennis hier, en betaal je met een nachtje cel.

Over zedenschennis werd ons nog wel het een en ander kond gemaakt. Een flashback naar de seksuele voorlichting van het middelbaar was onvermijdelijk, met dit verschil dat de nadruk op dingen niet doen hier manifesteerde was. Als een meisje nee zegt, is het nee. Als je dan verdergaat, mag ze de politie bellen. Hier is een nummer van een psychologisch centrum. Hier is een agent met handboeien. De meeste verse internationale academici vonden de show fantastisch. De vice-commissaris en zijn gevolg verlieten de zaal onder applaus. Ik keek ongemakkelijk naar wat Duitse medestudenten, en kreeg eenzelfde soort blik terug. Soms verlies ik de hoop weleens.

De hoofdcommissaris heb ik nooit gezien. Hij lijkt me een teruggetrokken man, een donkere visionair achter videoschermen. We hebben echter wel een unilaterale briefwisseling: sinds het begin van het academiejaar rapporteert hij me trouw elke misdaad die op de campus plaatsvindt. De teksten zijn bijwijlen onweerstaanbaar:

“we are notifying you that University Police have received a complaint from a female student that she encountered an intruder in her unlocked residence hall room in Roosevelt Quad in the early evening on Monday, October 22. The student reported that an attempt at unwanted touching was made. Campus staff met with the student, provided immediate support, and advised her of the counseling and other support services available.”

Je kan je perfect een situatie voorstellen waarin zo'n gebeurtenis onschuldig is, een misverstand op een donkere nacht. Desondanks volgt er een uitgebreide beschrijving van het individu wiens misdaad een poging tot aanraking is. We zijn gewaarschuwd.

Voorbij maandag was een topdag voor het Apparaat. Rond de middag kreeg ik een telefoontje van een onbekend nummer. Dat is altijd een traktatie hier, meestal is de beller aan de andere kant Chinees en zit je vijf minuten lang te roepen dat je niet Qi Huajin bent. Deze keer was echter anders. Ik neem op. Stilte. Na vijf seconden toch maar: “Hallo”. Klik, daar gaat de bandopnemer: “Hello Béin, this is a security message from Stony Brook University, informing you that there is an armed perpetrator on campus. Please refer to the security website for security updates”. Na de telefoon dichtgelegd te hebben, ging ik vrolijk door met ontbijt maken. Niets is het waard om je over op te winden maar ook: brandalarm-apathe. Mijn ontbijt werd tragisch genoeg onderbroken door twee extra telefoontjes met exact dezelfde boodschap. Kwaad word je daarvan, kwaad op de misdaad. Een bezorgde student consulteert de bewuste security website dan even, om exact dezelfde info te krijgen plus een centraal telefoonnummer. Als je zeer bezorgd bent, en dat nummer belt, word je getraakteerd op iets dat je al kende: het opgenomen telefoontje dat je in de eerste plaats naar de website leidde.

Het is de perfecte cirkel van een hyperrealiteit, informatie onafhankelijk van feiten doch gevangen in haar representaties

Wat bevestigd wordt door de futiele aard van de misdaad zelf. Als ik naar de campus fiets, ben ik al geïnformeerd dat de situatie “all clear” is. Tevergeefs cirkelen twee helikopters rond de campus, blokkeren politieauto's ingangen voor andere voertuigen, is de pers er ook. Achteraf blijkt de “perpetrator” (een woord dat impliceert dat er een misdaad plaatsgevonden heeft) een stuk pizza gestolen heeft uit de refter. Het wapen was verzonnen door een panikerende refterbediende. Doch ouders zijn in hun auto's gesprongen om hun kinderen te komen halen, en een jong meisje praat honderduit over de beslissing al dan niet in een gebouw te blijven op het crisismoment. Want de mensen in het tweede gebouw op 9/11 dachten ook dat ze veilig waren.

De overdreven maatregelen en reacties van maandag vallen uiteraard deels te verklaren door

Waar op de Nieuwelaan zowat alles kon gebeuren, sta je hier al op de stoep als iemand zijn melk laat aanbranden

de recente gebeurtenissen in Illinois (volstrekt “normale” student loopt een aula binnen en begint te knallen), doch hier zijn ook de tekenen van een land onder spanning. De oorlog gaat door en door, de dollar zakt verder en verder, en die idioot die het schip stuurt wil maar niet sterven. Volgens een recente studie zit een op honderd volwassen Amerikanen in de cel, meer dan waar ook ter wereld. Onder hen zijn mensen die dronken autoreiden en twintigers met een voorkeur voor marihuana. Een professor in Utah beweert dat een dergelijke houding correspondeert met dalende misdaadratio's. Overspannen zenuwen zwepen spieren tot grijpen, klauwen en vasthouden. Het lichaam van de Staat Amerika is toe aan vakantie.

Ben

Over De Hedendaagse Crisis Van De Universiteit

Deel I: Proeve Eener Geschiedenis

Lieve lezer(es), ik wil het in dit artikel hebben over de hedendaagse hervormingen van het hoger onderwijs, een onderwerp dat ondertussen toch alweer een hele tijd opnieuw brandend actueel is en waarover dus al heel wat gezegd en geschreven werd. Tot nog toe werd deze discussie echter voornamelijk gevoerd binnen een beperkt kader van toevallige historische omstandigheden en evidenties die zelf niet in vraag worden gesteld: men discussieert lustig over cijfertjes en percentages, inschrijvingsgelden en onderzoeksobjectieven, 'onderwijslast' en objectief kwantificeerbare kenmerken die kunnen bepalen of iemand al dan niet tot een bepaalde kansengroep behoort,...; maar zelden wordt daarbij de vraag gesteld naar de maatschappelijke en sociale functie van onderwijs als zodanig, naar de identiteit en functie van specifieke onderwijsinstellingen op zich, naar het maatschappelijke statuut van respectievelijk de 'leerling', de 'leraar' en de 'school' als op-zich-staande juridische entiteiten. Het is dan ook mijn bedoeling in dit artikel de 'traditionele' discussie over de hedendaagse hervormingen van het hoger onderwijs links te laten liggen en op zoek te gaan naar de dieperliggende oorzaken van deze 'hedendaagse crisis van de universiteit'. Om echter eerst de toevallige historische omstandigheden en evidenties waarover ik het eerder al had achter ons te kunnen laten en zo een zekere afstand en openheid ten opzichte van de gehele problematiek te kunnen handhaven, wil ik u eerst vertellen over het ontstaan van de universiteit als zodanig. Daarmee komen we terecht in de twaalfde eeuw van onze jaartelling, middenin wat men wel eens onze 'duistere middeleeuwen' pleegt te noemen. Enjoy...

Vooraleer in te gaan op het ontstaan van de universiteit zelf, wil ik u eerst een beeld schetsen van de achtergrond waartegen dit proces zich voltrokken heeft. In onze westerse wereld doet men immers al te vaak alsof onze westerse cultuur, die zogezegd uit het niets werd 'geboren' in de Griekse oudheid, vervolgens één rechtlijnig vooruitgangproces heeft gekend dat rechtstreeks naar onze hedendaagse hoog-technologische (en 'democratische') samenleving zou hebben geleid: van de Griekse *logos* naar de logica der massaproductie naar de microtechnologie waarmee wij vandaag de dag robots construeren dus, of ook van de platoonse Academie naar de moderne universiteit. Niets is echter minder waar, en het loont - om redenen die hopelijk straks nog duidelijk zullen worden - in deze context zeker de moeite deze hardnekkige illusie te vervangen door een iets realistischer en genuanceerder beeld der gang van zaken. Daarvoor wil ik echter eerst het één en ander vertellen over de zogeheten 'val van het West-Romeinse Rijk'.

Zelden wordt de maatschappelijke en sociale functie van het onderwijs als zodanig

Wanneer in 476 na het begin van onze jaartelling de Germaanse bevelhebber Odoaker bij Ravenna de opperbevelhebber van het West-Romeinse leger (Orestes) verslaat, zet eerstgenoemde de toenmalige keizer van het West-Romeinse Rijk (Romulus Augustulus) af en roept zichzelf uit tot koning van Italië. Daarmee is het met het West-Romeinse Rijk afgelopen en beginnen - althans volgens onze hedendaagse geschiedenisboeken - de middeleeuwen. Odoaker weet het echter slim te spelen en biedt de keizerstroon aan Flavius Zeno, de toenmalige keizer van het Oost-Romeinse Rijk, aan. Op die manier blijft het Romeinse Rijk namelijk officieel verenigd en hoeft Odoaker ook geen repercussies te vrezen vanuit het Oost-Romeinse Rijk. De theoretische eenheid van het Romeinse Rijk blijft echter een groot probleem en men onderneemt veelal vruchteloze pogingen om de onderlinge cohesie toch maar weer te bewerkstelligen. Dat zal er de toenmalige keizer Flavius Petrus Sabbatius Justinianus (of ook wel: Justinianus I de Grote) in 529 toe brengen enerzijds zijn befaamde Codex Justinianus te publiceren - een wetboek dat ten grondslag zal liggen aan de meeste latere West-

Europese wetgeving, alsook aan de wetgeving in het Rusland ten tijde van de tsaren -, anderzijds echter ook de in 387 voor het begin van onze jaartelling door Plato opgerichte Academie te Athene te laten sluiten. Deze school, die trouwens de eerste echt georganiseerde grote school van Europa was, werd namelijk beschouwd als een broedplaats voor heidense overtuigingen die een bedreiging vormden voor het ondertussen tot staatsgodsdienst uitgeroepen christelijke geloof en dus voor de eenheid van het Rijk als zodanig: hoewel kerkvaders als Augustinus immers reeds hun uiterste best hadden gedaan het platonisme en neoplatonisme te verzoenen met de beperkingen van een monotheïstische godsdienst, bleef men het op de Academie gedoede neo-platonisme namelijk zien als onverzoenlijk met en bovendien ook nog in directe concurrentie met het christelijke geloof en de toenmalige politieke opvattingen.

Het resultaat van deze radicale verbanning van de Griekse wijsbegeerte is een heuse 'migratiegolf' van de kennis: waar ooit Athene het centrum van wetenschap en kennis was geweest, werd deze functie nu overgenomen door andere, niet-westerse steden (zoals bv. Bagdad, Cordoba, ...); en de zogeheten 'Griekse erfenis' waarop onze westerse cultuur zou zijn gebaseerd ging voor het toenmalige Europa zo goed als geheel verloren. Het zou uiteindelijk nog een goeie 700 jaar duren vooraleer men deze 'wortels van de westerse cultuur' eindelijk toch nog, dankzij contacten met de islamitische cultuur, letterlijk zou herontdekken.

Het mag dan ook niemand verwonderen dat de westerse wereld zich aan het begin van de twaalfde eeuw van onze jaartelling in een soort van intellectuele woestijn bevindt waarin de kerkelijke dogma's het ongecontesteerd voor het zeggen hebben, terwijl andere culturen (en in het bijzonder de islamitische) juist op intellectueel en wetenschappelijk gebied een enorme vlucht hebben kunnen nemen; ironisch genoeg juist grotendeels door vruchtbaar gebruik (en natuurlijk ook uitbreiding) te maken van het conceptueel en wetenschappelijk kader der Griekse oudheid dat zo radicaal uit de westerse wereld werd verbannen. Natuurlijk betekent dit niet dat er op dat ogenblik minder 'talent' aanwezig zou zijn geweest in de westerse wereld dan in de islamitische of omgekeerd. Het ontwikkelen en uitbreiden van een conceptueel kader heeft bijvoorbeeld strikt genomen niets met talent te maken, maar juist alles met openheid, met een contact met andere perspectieven op de werkelijkheid en met het vermogen de eigen waarheden te kunnen relativiseren. Zo zien we dat het centrum van kennis en wetenschap zich steeds daar vestigt waar de meeste openheid en verdraagzaamheid bestaat ten opzichte van andere manieren van denken: het is steeds dáár dat er 'vooruitgang' wordt geboekt, vernieuwingen worden bedacht, syntheses gemaakt, nieuwe inzichten worden overwogen.

Spijtig genoeg zien we ook hoe juist dit proces, dat onvermijdelijk tot een 'toename' van de beschikbare 'kennis' moet leiden, meestal uiteindelijk diezelfde culturele openheid verstikt en zo diezelfde culturele vlucht een halt toeroept, waarna het centrum alweer ergens anders zal komen te liggen, en wel daar waar men *het nodig heeft* buiten de eigen grenzen te gaan kijken omdat de eigen cultuur ondertussen alweer zo arm is geworden. Dit proces, dat men heeft aangeduid

met de term *translatio studiorum*, ziet men trouwens ook vandaag de dag gebeuren in bijvoorbeeld India, China en andere 'opkomende grootmachten'; en dat natuurlijk niet toevallig in een tijd waarin de 'openheid' in de westerse wereld weer eens ver te zoeken is... Doch laat ik maar weer ter zake komen.

In de twaalfde eeuw van onze jaartellingen zouden namelijk twee 'renaissances' plaatsgrijpen die rechtstreeks tot de oprichting van de universiteit zouden leiden en die van de westerse wereld weer even het centrum van kennis en wetenschap zouden maken. Aan het begin van de twaalfde eeuw was het onderwijs in onze contreien zoals gezegd monopoliseerd door abdijen en kloosters die veelal volgens een feodaal en ruraal systeem waren georganiseerd. Het standaard-paradigma der pedagogie bestond erin in eenzaamheid en stilte de heilige schrift en de kerkvaders te bestuderen. Daarbij was de filosofie 'de dienstmaagd van de religie', zoals men wel eens pleegt te zeggen; en de belangrijkste instrumenten van de theoloog waren de grammatica en retoriek. Door deze enorme aandacht voor de linguïstiek ontstond er echter als het ware vanzelf een soort van kritische stroming binnenin deze intellectuele kloosterwereld, waarbij diezelfde linguïstiek werd gebruikt om het weten los te maken van kerkelijke dogma's.

Hierbij speelde vooral het op het werk van Boëthius gebaseerde logische instrumentarium van wat men zelf de '*logica modernorum*' placht te noemen - en daarmee samenhangend de ontwikkeling van de dialectiek - een belangrijke rol. Terzelfdertijd groeiden ook de steden, die veel minder op basis van feodaliteit waren georganiseerd en waar men dus ook dikwijls heel andere opvattingen had over de meest uiteenlopende zaken, waaronder bijvoorbeeld ook onderwijs. Rondom de kathedraal ontstonden nieuwe scholen waarin 'onderwijs' niet langer studie in stilte en eenzaamheid betekende, maar waar men juist op basis van dialectiek en dialoog onderricht meende te moeten geven. Bovendien werd hier, in tegenstelling tot wat er in de kloosters gebeurde, ook uitgebreid aandacht besteed aan de zogenaamde '*ars liberalis*' of de 'zeven vrije kunsten': het klassieke *trivium* (grammatica, retorica, logica) en *quadrivium* (rekenkunde, meetkunde, muziek, astronomie). Deze scholen, die toendertijd '*secta*' of sekte werden genoemd, schoten al snel als paddestoelen uit de grond, en vooral in Parijs was het een bedrijvigheid van jewelste.

Drie van de opvallendste figuren binnen deze beweging waren Pierre Abélard, Gilbert de Poitiers, en Adam de Balsham; alhoewel moet worden opgemerkt dat er echt heel veel scholen onstonden en weer ontbonden werden, en dat sommige van deze scholen slechts bestonden voor zolang bv. een bepaalde persoon in een bepaalde kathedraal diende, om dan weer op te houden te bestaan wanneer de persoon in kwestie werd 'overgeplaatst'. De scholen van de drie eerder genoemde personages danken dan ongetwijfeld ook veel van hun bekendheid gewoon aan het feit dat zij simpelweg best wel een tijdje hebben bestaan. Waar het om draait is echter dat er zich hier een verandering voltrekt in het denken over onderwijs die gerust een heuse paradigma-wissel in de pedagogie genoemd kan worden. Binnen de kathedraal-scholen worden de leerlingen

geconfronteerd met onderling tegenstrijdige visies en redeneringen en gebeurt het onderricht in een soort van rollenspel waarin men beurtelings argumenten voor of tegen een bepaalde kwestie moet opperen en waarbij een medeleerling of leraar dan vervolgens tegen-argumenten tegen die geopperde argumenten moet verzinnen. Ook de rol van leerling en leraar zelf wordt afwisselend toegekend aan de persoon die zich bij deze 'sekte' aansluit.

Tegelijkertijd - en natuurlijk ook in nauwe wisselwerking met de eerder genoemde 'stroming' - vindt zoals gezegd ook een tweede renaissance plaats: Door de herovering van het Spaanse Toledo op de Arabieren (bedenk dat de hele twaalfde eeuw in politiek opzicht in het teken van de kruistochten staat), komen eindelijk weer de teksten uit de oudheid (die door de Arabieren zorgvuldig vertaald, bestudeerd en bewaard werden) opnieuw ter beschikking van de westerse wereld. Bovendien beschikt men nu op te koop toe ook nog over het resultaat van de intellectuele inspanningen die de islamitische cultuur de voorbije eeuwen zo vruchtbaar had ondernomen. Er walst dan ook een heuse vloedgolf van vernieuwende intellectuele impulsen en een nieuwe rationale wetenschappelijkheid over de westerse wereld heen. De resultaten daarvan laten niet lang op zich wachten...

Dat zoiets natuurlijk niet door iedereen met even veel enthousiasme wordt onthaald is, vanuit de eerder geschetste klooster-context beschouwd, natuurlijk niet verwonderlijk. Al snel komt er dan ook een reactionaire beweging op gang die het de 'nieuwlichters' niet makkelijk zal maken; en de kerkelijke veroordelingen laten niet lang op zich wachten. Eén van de bekendste figuren uit deze reactionaire beweging is ongetwijfeld Bernard de Clairvaux, die er zal in slagen Pierre Abélard in 1141 te laten veroordelen. Voorstander van de kruistochten en een strenge kloostertucht, verwijt hij Abélard een gevaar te vormen voor de kerk omdat hij, door zijn gebruik van de logica en de dialectiek, de religie reduceert tot 'een mening onder andere meningen'. Inderdaad zegt Abélard, die zichzelf echter wel degelijk als een katholiek beschouwt, dat het geloof een logisch consistent systeem is, waarbij het geloof in bepaalde dingen logisch voortvloeit uit het aannemen van bepaalde premissen. Daarbij is het onderscheid tussen de religie en andere vormen van 'weten', dat de waarheid van de premissen der religie niet kunnen worden afgeleid of 'bewezen' uit de ervaren werkelijkheid, wat natuurlijk voor de wetenschap wel het geval is. Voor Abélard zelf is dit echter juist een verdediging van de religie tegenover mensen die de religie willen beoordelen op basis van bv. de premissen waarmee men in de wetenschap pleegt te werken. Om kort te gaan: heel wat problemen

Door de enorme aandacht voor de linguïstiek ontstond er een kritische stroming binnen de intellectuele kloosterwereld

dus, die er voor zorgen dat de kathedraal-scholen en de kerkelijke en wereldlijke overheid vaak op gespannen voet staan met elkaar en waarbij men er lustig op los vervolgt.

Het is dan vervolgens door deze vervolging dat de nieuwe scholen zich genoodzaakt zien om samen te gaan werken en zich te verenigen tot één juridische entiteit die bescherming moet bieden tegen de bestaande repressie en die de nieuwe 'wetenschappers' onafhankelijkheid ten opzichte van kerk en staat moet verschaffen: de universiteit is eindelijk geboren. Hoe het er daar aan toe ging, of wat er daarna allemaal nog gebeurde, kan u vernemen in het volgende deel van dit artikel. Daarvoor zal u echter moeten wachten op de volgende editie van uw geliefde studentenblad. Ik hoop alvast dat u van dit eerste deel van mijn verhaal hebt kunnen genieten. Rest mij enkel nog u veel geluk en levensvreugde toe te wensen...

Liefs,

Bram Langmans

Quid N-VA?

De puntjes op de 'i' van 'Yves'

De kartelverhoudingen tussen CD&V en N-VA staan gespannen. Hoogste tijd om orde op zaken te stellen.

Het kartel ligt op apegapen. Of zo lijkt het toch naar de buitenwereld toe. Het had iets schrijnends afgelopen zondag (2 maart). CD&V-voorzitter Schoupe die kartelpartner N-VA op *De Zevende Dag* nogmaals vroeg om de houding aan te passen, en opnieuw een botte weigering nog geen dag later. Een mens vraagt zich af of de voorzitters van de beide partijen eigenlijk nog praten met elkaar. Paarse opendebatcultuur binnen het eigen kartel.

EINDE VAN HET KARTEL?

De vraag die momenteel door de Wetstraat giert is voorspelbaar. "Is dit dan het einde van het kartel?". Geen gemakkelijke vraag. Enerzijds groeit het wederzijds onbegrip met de dag en ziet zelfs een leek dat een houding waarbij men met één been binnen de regering staat en met het andere buiten, een spreidstand genereert die vroeg of laat een zware kramp oplevert. Anderzijds is het amper één jaar voor de Vlaamse verkiezingen geen optie voor de CD&V om het kartel op te

Men is gewend geraakt aan de electorale procenten gekoppeld aan het predikaat van "beste Vlaming"

geven. Men is daarvoor de afgelopen jaren te gewend geraakt aan de electorale procenten gekoppeld aan het predikaat van "beste Vlaming". Bovendien heeft men de verkiezingen gewonnen

op basis van geloofwaardigheid, met als uitschieter Letermes onliner "Wie gelooft die mensen nog?", en laat dat nu net een probleem zijn wanneer men na negen maand in een regering stapt zonder verregaande staatsvorming én zonder de beloofde twee miljard voor sociale uitkeringen. Ook N-VA wilt op zich niet af van het kartel. Men staat er als kleine kartelpartner in

het centrum van de macht, in staat om grote broer bij de Vlaamse les te houden. Toch heeft men daar duidelijk minder schrik van een splitsings-scenario. De handen werden de afgelopen maanden immers niet vuil gemaakt, en bovendien lijkt men in dat geval een deel van de CD&V te mogen verwelkomen.

TIJD VERLOREN?

De uitgangspunten van de twee kartelpartners blijken duidelijk verschillend. N-VA zit in een separatistische logica, waar de CD&V een

federale logica hanteert - sommigen hoogstens een confederale. Dit komt nu bovendrijven, maar was al vanaf het begin op zijn minst onderhuids aanwezig. CD&V kon zich daardoor nooit tot echte onderhandelingen - u weet wel, dat spel van geven en nemen - engageren, omdat het zich bij te vergaande toegevingen steeds verzekerd zou weten van een oekaze vanwege de kartelpartner. Uit de onlangs in *de Standaard* gepubliceerde reeks over de regeringsvorming bleek wel dat het kartel een minimum afgesproken had, enkel aanvaardbaar voor de N-VA op voorwaarde dat er niets federatie-versterkend uit de bus zou komen. Niets! Waarom het land negen maanden ophouden als men gewoon niet wenst te onderhandelen, als men op voorhand al weet dat het gaat mislukken? Bovendien is het nog maar de vraag of De Wever en co. zich in het volstrekt ondenkbare geval dat het minimum zou zijn gehaald, echt hadden geëngageerd. Niet voor niets werd *rookie* Jan Jambon er op kritische momenten op uitgestuurd om olie op het vuur te gooien.

Negen maanden lang zit de CD&V nu al gewrongen. Negen maanden dat men heeft geweigerd de puntjes op de 'i' te zetten binnen het kartel. Maanden waarin de begroting half ontspoorde, geen beleid kon worden gevoerd, het nationaal veiligheidsplan lang niet kon worden vernieuwd, België zijn prestige verloor in de internationale gemeenschap... Nu wordt CD&V ertoe gedwongen en nog heeft het de moed niet. Hopelijk duurt het niet nog eens negen maanden.

Tom Matthijs

AIESEC-Fair

19 maart

ZORG DAT JE HIER BENT, MAAK DAT JE WEGKOMT

Reizen; een woord dat menig hart sneller doet kloppen. Er zijn maar weinig jonge mensen die niet eens overwogen hebben om de wijde wereld in te trekken, of het nu is om het avontuur op te gaan zoeken, te werken of te studeren. Helaas krijgt lang niet elke student de kans om zijn reisplannen te realiseren. Ondanks alle internationale mogelijkheden waar de meeste onder ons wel vaag van op de hoogte zijn, is het nog altijd niet eenvoudig om een verblijf in het buitenland te combineren met een studie of carrière. Ironisch genoeg lijkt het wel of het moeilijker wordt een keuze te maken naarmate er steeds meer buitenlandse mogelijkheden gecreëerd worden. Het aanbod is overweldigend, de beschikbare informatie chaotisch en veel studenten laten het er maar bij zitten.

Waar vind je iemand die je een duidelijk idee kan geven van wat er allemaal mogelijk is buiten België, wie begrijpt jouw plannen zo goed dat hij je kan zeggen waar je moet beginnen met zoeken?

Het antwoord vind je op **woensdag 19 maart**, van 11u tot 19u in de **Stoa en het Convivium**. Daar organiseert AIESEC, de grootste internationale studentenorganisatie ter wereld, de **Go Abroad Fair**. Al je vragen wat betreft studie- en carrièremogelijkheden in het buitenland worden hier beantwoord en iedereen die een duidelijk beeld van zijn opties wil krijgen moet deze kans zeker niet laten gaan. Er is voor elk wat wils: doe mee aan een workshop van AIESEC om te weten te komen hoe jouw toekomstige job of stage er in de praktijk zal uitzien, schrijf je in voor een talencursus om deze zomer mee naar het buitenland te kunnen, of maak gebruik van de kans om alles over een AIESEC internationale stage te weten te komen. Ook voor de idealisten onder de studenten wordt gezorgd: NGOs zoeken altijd vrijwilligers! Wie bereid is om zich in elke hoek van de wereld in te zetten voor de meest diverse goede doelen is zeker welkom. Het exotische kun je in het **KultuurKaffee** vinden: daar wordt 's middags gratis djembe- en salsa's gegeven. Kortom, AIESEC garandeert je het volgende: na Go Abroad zal je zak vol brochures en inschrijvingsformulieren misschien in een chaotische toestand verkeren, maar wat je ideeën en plannen betreft zul je als nooit tevoren duidelijkheid hebben.

Welke richting je ook volgt of op wilt, met behulp van deze beurs zul je er een buitenlandse richting aan kunnen geven. Neem je toekomst in eigen handen, want tussen droom en daad heeft Go Abroad een weg aangelegd.

Voor meer informatie kan je terecht op www.aiesecvub.be. Registreer je door een mail te sturen naar goabroad.aiesec@gmail.com en je wordt beloond met een gratis coupon voor een verfrissend drankje of een Zuid-Amerikaanse of Afrikaanse lekkernij.

Ethiek en Architectuur

Creatieve impulsen voor verandering

Architectuur is de leer van het ontwerpen en uitvoeren van bouwwerken, architecten transformeren onze omgeving ten gunste van onze eigen noden. Ethiek is afgeleid van het Grieks *ethos*, wat betekent blijven, verblijven of inrichten; dingen een bepaalde richting geven. Ethiek is het inrichten van ons eigen bestaan, van de realiteit.

Vatten we de woorden "omgeving" en "realiteit" letterlijk op als de wereld die ons op tastbare wijze omringt, dan hebben we dadelijk een gemeenschappelijk aspect waaruit blijkt hoe groot het belang is voor architecten en ontwerpers tegenwoordig om na te denken over deze transformaties. Zij beïnvloeden door te bouwen de kwaliteit van ons leven. Het is dan ook aan hen om na te denken over hoe de omgeving zich het best ontwikkelt en te anticiperen op de manier waarop die omgeving zich ten overstaan van de toekomstige generaties zal manifesteren.

Uiteraard zijn het niet enkel de architecten die de omgeving vormgeven. De alledaagse handelingen van de mens zijn, zowel in tijd als ruimte, zo wereldomvattend geworden dat ethiek ondertussen iedereen aangaat. Het moge hier duidelijk zijn dat men van de architect niet kan of mag verwachten dat zij of hij eigenhandig alle problemen de wereld uithelpt. Maar elke architect heeft wel de plicht zich vanuit zijn of haar specifieke discipline (die op de meest directe wijze haar stempel drukt op de openbare en private sfeer) zorgzaam op te stellen ten aanzien van de omgeving waarin wij leven.

Het theoretische grondvest voor zo een collectieve toekomstverantwoordelijkheid is al gegeven door Hans Jonas. Het in de praktijk omzetten van deze *Zukunftsethik* blijkt echter een stuk moeilijker. En als we nog veel langer wachten komt het, volgens diezelfde Hans Jonas, zeker tot een ecologische crisis. Het feit dat we demografisch gezien, zelfs zonder daarbij rekening te houden met de "vraatzuchtige" westerse levensstandaard, met veel te veel zijn voor deze kleine, niet-meer-zo-groene planeet, spreekt voor zich. De enige uitweg

uit deze crisis zal, aldus Jonas, geboden worden door het inboeten van onze overdreven materiële levensstandaard en eventueel zelfs van onze democratische vrijheden.

Zover is het gelukkig nog niet. Daar waar andere sectoren nu misschien toegevingen moeten beginnen doen die voor hen onder andere economische gevolgen zullen betekenen, is architectuur het medium bij uitstek dat door creatieve, doordachte impulsen voor verandering kan zorgen. Het wordt tijd dat de architectuur haar verworven kennis over de bebouwde en onbebouwde wereld anders, dus positief-constructief en verantwoord, leert gebruiken.

De technieken om gebouwen te ontwerpen opdat ze duurzaam zouden zijn en ecologisch zouden functioneren bestaan al langer, daarover dan ook geen uitweiding. Maar wie heeft nu wat aan een ecologische woonst gelegen in een onleefbare omgeving? Theorieën hieromtrent zijn er ook nog steeds voldoende. De praktijk echter toont opnieuw dat het moeilijker is deze kwestie door te drijven in ons collectief besef over ruimtegebruik. Veranderingen en ingrepen kunnen logisch gezien enkel optreden wanneer een grotere politieke en/of socio-economische beweging binnen de maatschappij het belang ervan inziet. Architecten op de eerste plaats zullen moeten beseffen dat ze door te ontwerpen niet enkel even mogen beantwoorden aan de eisen van de markt, waarvan ze uiteraard financieel afhankelijk zijn, maar dat ze tegelijkertijd de zware maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen de bebouwde wereld ten eerste in te dammen en ten tweede maximaal leefbaar te maken en te houden.

Wat zijn nu de grenzen van die bebouwing? Ooit was er de stad en het platteland. De stad stond voor hoge densiteit qua wonen en leven. Dan kwam er de droom om een huis te bezitten "op het platteland". Omringd door de natuur zou de mens gelukkig zijn en zich vrij voelen. De grond is er doorgaans goedkoper; belastingen en huurprijzen zijn laag. En zo ontstond uiteindelijk de uitdijende lage-densiteit stad, *sprawl* in stand ge-

houden door de overheid die dit alles op een bijna slaafse manier van infrastructuur voorziet.

In Vlaanderen is de open ruimte inmiddels extreem schaars geworden. Aaneengesloten natuurgebieden bestaan überhaupt niet meer. Door bovengenoemd, decennialang volgehouden non-beleid is de situatie haast niet terug te draaien. Maar men kan deze zorgelijke ontwikkeling, mits de nodige overtuiging en daadkracht, wél een halt toe roepen.

Het opofferen van al het groen om de stad compacter te maken, maakt de stad onaantrekkelijk en onleefbaar

De kleinschalige compacte stad (d.i. géén *high-rise*- of *ultra high density city*) kan en zal deze *sprawl* moeten vervangen. Eerst en vooral moet men de niet-gebruikte ruimte in de bebouwde centra invullen, in wijken rond de stad meer aaneengesloten gaan bouwen. Uiteraard is het ondenkbaar dat we alle open ruimte in de stad volbouwen. Het opofferen van al het groen om de stad compacter te maken, maakt de stad onaantrekkelijk en onleefbaar.

Dat we dan, gezien de constante demografische stijging, toch nieuwe ruimte zullen moeten aansnijden staat helaas vast. Deze nieuwe gebieden zullen echter zo nauw mogelijk moeten aansluiten op bestaande kernen. Tjallingii biedt in dit opzicht met zijn model van de "lobbenstad", waarbij men uitgaat van een compact centrum en daarop aansluitend stadslobben met ertussen grotere groene wiggen, een sluitend alternatief.

De uitdaging voor ontwerpers zal er, anno nu, in bestaan dit model in te passen in bestaande steden. In combinatie met ecologische gebouwen zou men dan eindelijk kunnen spreken van vooruitgang in positieve, antidestructieve zin.

Kristien Van Hemelryck

HAIKU

door

[meToiKos]

jonge journalisten gooien hoge ogen als academia zich roert
– het oog van de storm slechts een kwal van een man

“Ge hebt hier niet te assimileren!”

Prof. Pinxten en ‘change we can believe in’ voor het vrijzinnig humanisme

Deel 2 van de reeks: drie vragen voor de vrijgeest van morgen

Wie wil weten welke koers het vrijzinnig-humanisme zal varen in de komende jaren, gaat best eens met prof. Rik Pinxten praten. Hij nam onlangs het roer over van het Humanistisch Vrijzinnig Verbond, en dat wil hij drastisch omgooien richting actief pluralisme. Koppel dat aan zijn pleidooi voor een atheïstische religiositeit (jawel!), en de stijlbreuk lijkt compleet. We zijn benieuwd.

“Ik denk dat er een ongelofelijke inhaalbeweging moet gebeuren. In de georganiseerde vrijzinnigheid wordt nog altijd geredeneerd vanuit een exclusief eurocentrisch mensbeeld, en dan nog een van zo’n twee à drie eeuwen oud. Ik denk dat de Verlichtingsdenkers toen een schitterend voorstel hebben gemaakt, maar... Men achtte zichzelf toen de top van de hele beschaving en van de hele wereld. Men dacht dat de hele wereld Europees zou worden.

Men zat toen ook in een context waarin twee vormen christendom gedurende zo’n 150 jaar elkaar aan het vernietigen waren. Maar die strijd bleef in zekere zin “cultureel thuisblijven”. Als je dan een maatschappelijke afspraak maakt van een scheiding tussen Kerk en Staat, dan blijven de problemen daarmee overzienbaar en is de oplossing ook handig. Die secularisering is echter nooit helemaal doorgezet. Ze is hier en daar wettelijk aanvaard, op andere plaatsen dan weer niet, bijvoorbeeld in Engeland. Maar in de praktijk is ze helemaal niet doorgezet en krijg je altijd mengvormen en half werk. En dat alleen maar voor die twee versies van christendom. Nu zitten we in een context waar je tientallen religies rondom jezelf hebt en is Europa ook niet meer het speerpunt van de wereld. Hoe gaan we daarmee omgaan? Moeten we de scheiding Kerk/Staat niet een klein beetje bijstellen of actualiseren?

Is er iets beters om met een grote diversiteit te kunnen leven dan het voorstel van de Verlichting – vrijheid, gelijkheid of gelijkberechtiging en solidariteit? Ik denk het niet. Hebben we het echt waargemaakt? Ook niet. Er ligt daar nog heel wat werk op de plank. Rustig terugleunen, denkend “wij zijn de beste” en dat wij ons huiswerk al gedaan hebben... Dat is een zelfgenoegzaamheid waar ik zeer fel tegen reageer.

U heeft grote bedenkingen bij de uitbouw van de vrijzinnige ‘zuil’.

Door de sterke investering in de structuren zijn we, brutaal uitgedrukt, beland in een groepje kerken. Dat is een felle kritiek en die is niet overal even populair. Maar we moeten ons afvragen wat de winst hiervan is, niet als individuen in de organisatie – want dan kom je er relatief goed uit – maar als beweging. Is de volgende generatie, in hun gemondialiseerde levenservaring, nog mee? Wil die nog in de bestaande kaders denken? Ik heb de indruk: massaal niet.

Wat zijn dan uw voorstellen voor de verandering van die structuren?

Om te beginnen moeten we nieuwe omgangsvormen ontwikkelen; daar zijn we nu vanuit HVV mee begonnen. De fameuze pastoorshouding van “dit is het oordeel en dat gaan we even aan de goegemeente meedelen” is echt verleden tijd. Dat is een zeer felle kritiek, maar als er iemand kritiek moet kunnen uiten, dan zijn het toch de vrijzinnigen. Dat staat in onze vlag, dus dat we het eens doen, ook op onszelf. Dat mag geen probleem zijn, al doet het soms eens pijn.

Hoe zal de modale Vlaming de vernieuwing concreet ondervinden?

Ik denk dat we als vrijzinnig-humanisten de taak hebben om te wegen op maatschappelijke discussies, en dat we die discussies voortaan anders moeten inzetten. Wij zijn als vrijzinnig-humanisten de enigen die de hele mensheid als ultiem ijkpunt kunnen en moeten nemen voor welke beslissing dan ook over onze maatschappij. Als ik dit punt owerp tussen christenen, joden of moslims krijg ik altijd gepikeerde reacties. Maar zij richten zich exclusief tot hun eigen geloofs-gemeenschap: de anderen moeten maar aansluiten bij het juiste geloof en dan zitten zij ook juist. Wij kijken – en dit is heel belangrijk voor mij – niet naar een ‘eigen’ geloofsgemeenschap die dan de georganiseerde vrijzinnigheid

zou zijn, maar kijken eerst naar de hele mensheid. En de hele mensheid – dit is mijn vak – is divers. Ik spreek over vierduizend levende culturen, en die zijn niet allemaal vrijzinnig-humanistisch. Nadien kunnen we dan specifiek, exclusiever worden en onderzoeken hoe we hier en nu, met deze bepaalde groepen en religies, een oplossing kunnen uitwerken. Maar dat ijkpunt moeten we

niet vergeten. Vertrekken vanuit de eigen kleine gemeenschap en daarna gaan universaliseren naar de hele mensheid: dat is de traditionele missionarishouding van de drie exclusieve godsdiensten, en dat moet ons vreemd zijn.

Als je dus de discussie zo begint, dan kan ik je verzekeren dat de ‘exclusieven’ gepikeerd zijn, omdat zij weten dat zij dat inderdaad niet kunnen. Een stap verder denk ik dan – en dat is ook aan te tonen – dat deze godsdiensten vanuit hun exclusiedenken bij de zeer grote problemen die dringend toch een beetje van een oplossing moeten beginnen krijgen – zoniet stikken we allemaal – echt hinderlijk zullen zijn de komende twintig jaar. Zij kunnen medeverantwoordelijk zijn voor de ondergang van de mens, door hun exclusief denken. Want de diversiteit zal niet verdwijnen. Wij moeten dus leren omgaan met die diversiteit, en niet vanuit een exclusief Europees 18e eeuws standpunt blijven redeneren: “wij hebben de laïciteit uitgevonden en we gaan dat nu eens aan iedereen opleggen.”

Heerst er een misplaatste zelfgenoegzaamheid onder bepaalde vrijzinnigen?

Dat wordt zelfgenoegzaamheid ja. Je ziet dat ook uitgewerkt worden in politiek exclusieve standpunten. Vrijheid, gelijkberechtiging en solidariteit

“Vrijzinnigen moeten minder geremd zijn om te kijken wat er bestaat aan religieuze omgangsvormen

sámen. Dat is de geniale vondst van de Verlichtingsdenkers. Maar dan zie je in de praktijk dat voor sommigen vrijheid al voldoende is. Die gelijkheid daar moeten we het dan even niet meer over hebben. Jaaaar, minuutje. Gelijkheid is een zeer serieus begrip en dat is een ongelofelijk serieuze praktijk. Mondiaal gedacht, zitten wij OK, denk je? Helemaal niet. Dus voor elke humanist stelt zich de vraag: wat doe je eraan? En dan haakt men dus al onmiddellijk af. Wij hebben een gemiddelde eco-footprint van 300%, wat we dus elders wegroven, elke dag. Begin er maar eens aan he, als humanist. Hoe ga je dat recht trekken? Pak dat eens mee in je redenering voordat je die ander begint te veroordelen [omwille van culturele redenen, red.]: dan wordt je redenering anders.

U pleit ook voor een “atheïstische religiositeit”. U wil de spirituele diepgang van de vrijzinnigheid vergroten?

Het is dus mijn vak om culturen te bestuderen. Dan vind je dat driekwart van die culturen helemaal niet in dezelfde categorieën denken als dewelke hier gelden als het over religie gaat. Transcendent-immanent, een godsnotie, het idee ‘geloof’ en noem maar op, dat past daar als een tang op een varken. We weten niet precies wat daar leeft. In alle geval zijn dat geen kleine bijhuizen van Rome. Dat een pastoor zo denkt, dat valt te begrijpen. Maar dat een vrijzinnige dat blijft denken, dat is niet te begrijpen. Er zijn bijvoorbeeld holisten die helemaal niet leven met een tweede wereld waarin de uiteindelijke waarden zitten. Er is hier onnoemelijk veel werk aan de winkel. Je kan niet zeggen: ik weet hoe

mijn parochie zowat in elkaar zit, en hup, al de rest is ook zo iets. Bijvoorbeeld Daniel Dennett – de grote held van sommigen – doet dat. Een meer serieuze wetenschapper als Richard Dawkins zal dat niet zeggen. Hij stelt in het eerste hoofdstuk van *The God Delusion* dat hij, samen met velen anderen waaronder Einstein enzovoort, natuurlijk ook gevoelens van ‘spiritualiteit’ ervaart. Maar

wat hier godsdienst wordt genoemd, met dat soort sociale en politieke verhoudingen, daar is hij uitgesproken tegen. Hier sta ik perfect op een lijn met Dawkins.

Daarenboven kan je bij wat er allemaal aan symbolen en rituelen wordt aangediend, bedenken hoe je daar gebruik van kan maken, nagaan welk effect dat kan hebben op mijn emotioneel en existentieel leven. Bijvoorbeeld om rouw te begeleiden. Dat doe je niet door daar rationeel over na te denken, dat werkt niet. Zo raak ik niet van mijn verdriet af. Rationaliteit heeft daar niet mee te maken. Je kan dat misschien wensen, maar dat is een zeer vreemde invulling van rationaliteit. Je kan dan wél bijvoorbeeld symbolen gebruiken als kapstukken om met deze problemen en vraagstukken om te kunnen. Dat is religiositeit, en meer moet dat niet zijn. Wat is daar nu op zich tegen? Je hebt geen godsnotie, geen dominantie, geen dogmatiek, geen onderschikking. Ik vind dat vrijzinnigen minder geremd moeten zijn om te gaan kijken wat er zoal in deze wereld bestaat aan deze religieuze omgangsvormen. Wat is er in die vierduizend culturen zoal uitgevonden, wat hebben zij daaraan gehad, en hoe kan ik daar iets aan hebben? We zijn daar vrij in, dat is toch ongelofelijk!

Ook de vrijzinnigen hebben niet ‘de invulling’ voor ‘de mens’

Maar is zo’n ‘antropologische standpunt’ niet ook een probleem? Ik wil mijn zingeving niet als antropoloog beleven, ik wil af van dat meta-niveau. Ik vind het zeer vreemd dat in de vrijzinnigheid blijkaar nooit serieus is nagedacht over eigen bezinningshuizen, een eigen symbolische begeleiding van het leven, etc. Het is niet eenvoudig om nieuwe rituelen te ontwikkelen, maar inderdaad, we moeten daar zeker aan beginnen, want anders ben je gewoon tegen - en “tegen zijn” is een zeer vreemd fundament om je leven mee te leiden. De schrik bestaat bij sommigen: “jaaaar, dan ben je aan het doen zoals...”. Nee, dat hoeft niet zo te zijn. Laat ons eens kijken naar wat er zo nog allemaal mogelijk is en daar zelf iets uit beginnen maken. Waarom niet? Een van de grote bevindingen van de antropologie is dat overal in de wereld overgangsrutuelen bestaan, en die allemaal eenzelfde structuur hebben. Blijkbaar heb je daar dus iets dat mentaal-existentieel goed werkt om angst te reduceren, om te gaan in groep, enzovoort. Dan kan je proberen aan de hand daarvan zelf iets uit te werken. Dan ben je niet kerkelijk bezig, wel religieus. Maar wat is er daar nu tegen, als dat werkt? Tenzij je natuurlijk denkt dat er een heel andere soort mens bestaat die ‘de vrijzinnige’ is, maar ik zou niet weten op welke grond je dat kan aannemen.

Ik merk bij velen een neiging tot cynische afwijzing van alles wat in de richting van symboliek gaat. Humor is natuurlijk zeer leuk, maar vandaag lijkt grappigheid soms wel een constante vereiste, waardoor velen het zijn verleerd zich op gepaste tijd in te leven in symbolische omgangsvormen.

Dat is inderdaad wat onvolwassen. Ik zal een vergelijking maken met iets anders dat ook nogal prikkelend is. Je kan nagaan dat als deze en deze klieren gestimuleerd worden, dat je dan een afscheiding krijgt van hormonen, wat ook gebeurt als iemand verliefd is. Dan maken sommigen de klik: dan hoef ik niet meer verliefd worden, het zijn toch maar die klieren. Maar dat is een bizarre opvatting. De kennis van zo’n onderliggend mechanisme doet niet af aan de beleefde ervaring van verliefdheid.

Zijn we nu niet aan een dilemma beland? Enerzijds bekritiseert u de te grote inkapseling van het vrijzinnig-humanisme in een instituut, anderzijds bent u wel te vinden voor de uitbouw van eigen rituele omgangsvormen.

Misschien is de beste manier om dat laatste te organiseren wel informeel, weinig geïnstitutionaliseerd. We zetten in een paar steden interculturele ontmoetingen op poten. Vaak is dat alleen praten, maar vaak is dat ook meer. Je ziet dat mensen naar gemengde ervaringen streven. Dan zit je al een stapje verder dan alleen maar praten. Misschien wordt dat wel iets waarbij mensen voor sommige zaken, zoals een maaltijd, proberen structuur te geven aan een gemeenschappelijke ervaring. Op dit moment zijn dit soort initiatieven zeer experimenteel, maar misschien komt daar wel meer uit. In Brussel, bij Accent, hebben ze zo een aantal interlevensbeschouwelijke maaltijden georganiseerd. Het is maar een klein stapje, maar het is interessant. Hebben de mensen daar iets aan, dan zullen ze dat waarschijnlijk vaker willen doen. En zo institutionaliseer je, maar op zeer informele manier, niet vanuit een vaste structuur.

Een tweede dilemma. Hoe combineer je het actief pluralisme met uitbouw niet-dogmatische ritualistiek van vrijzinnig-humanisten? Is dat geen vreemde combinatie?

Ik weet niet of dat zo vreemd hoeft te zijn. Een actief pluralisme zegt dat we vaardig moeten worden om met mensen die het leven anders invullen, samen te leven. Technisch gesproken moeten we conflictoplossingstrategieën vinden. Al eeuwenlang hebben we dat monocultureel ingevuld door te zeggen: er is hier maar één godsdienst. Later is eenzelfde denkwijze in het nationalisme voortgezet. Men had toen twee oplossingen klaar: ofwel worden mensen helemaal geassimileerd – en dat is nog altijd een opvatting van velen, ook van een aantal vrijzinnigen – , ofwel blijkt dat iemand niet meer kan gerecupereerd worden en moet iemand worden verstoten. Het alternatief ligt in de erkenning dat we zitten met diversiteit die niet weg zal gaan, en misschien wel zal vermeerderen.

Daar heeft het Verlichtings-denken een zeer goed voorstel gedaan: vrijheid tegelijk met gelijkheid, tegelijk met solidariteit, en proberen een structuur van ‘leven en laten leven’ te organiseren – een civiele samenleving. En voor de rest: laat de mensen verdomme vrij, ge hebt hier niet te assimileren! Kennis van de ander opdoen, en ermee leren omgaan, daar zijn technieken voor: het interculturele leren. Maar daar is een ander mensbeeld voor nodig: niet denken dat je voor 100% al bent ingevuld, maar ervan uitgaan dat je altijd maar een half persoon bent. Weten dat je allerlei andere dingen niet bent. Die andere helft is in mijn geval bijvoorbeeld vrouw, of gelovig, of... Ik weet dat ikzelf nooit de oplossing kan bekomen op alle vragen. Dat is nochtans wat de exclusieve godsdiensten doen. Dat is rampzalig, daar moeten we van af. En in de mate dat de vrijzinnigen dat ook doen, moeten ze daar ook van af. Zij kunnen het voortouw nemen in het aanklaarten van deze onzinnige houding: ook de vrijzinnigen hebben niet ‘de invulling’ voor ‘de mens’. Per definitie heeft men slechts een partiële levenservaring, en *da’s nie erg*.

Heeft u concrete plannen om aan de VUB de vrijzinnigheid te komen wakkerschudden?

Wel, met het toevallige gegeven dat de UGent en de VUB nu intens gaan beginnen samenwerken, is dat misschien wel de gelegenheid ja. Het kan een beloftevol platform zijn voor de uitwerking van een actief pluralisme. Ik hoop dat de studenten dit lezen, daarop ingrijpen en zeggen: met die gasten uit Gent willen wij samenwerken. Dan zal er commotie komen.

Pieter Bonte

En drie vechtende apen

Blood Red Shoes (13/02: Vooruit, Gent)

In het kader van ontwikkelingshulp aan onderontwikkelde gebieden in de "Leie en Schelde"-delta trok *De Moeial* naar de Vooruit. Het café van de Vooruit was gevuld met schoon volk dat wel eens durft meedoen aan de Humo's Rock Rally.

Iets na tien uur werd dan nog eens het podium voorzien van haar deel schoon volk met het duo uit London en Brighton, *The Blood Red Shoes*, dat zichzelf de opdracht geeft om de missing link te zijn tussen *Mudhoney* en de *Yeah Yeah Yeah's*.

De dans openden ze met hun laatste single *You Bring Me Down*. Laten we eerlijk zijn; als je groep één bescheiden hitje bezit en je ze dan direct afvuurt op het publiek, dan beschik je over de nodige 'guts'. Zeker wanneer je dit doet voor een 'Vlaams' publiek. Een publiek waarover *Morrisey* ooit zei dat ze zo cool wilden zijn dat ze bevroren.

De harde shockinjectie bleek voor de groep zeer moeilijk om vol te houden. De nummers leken misschien allemaal wat te veel op elkaar,

Het poppetje ontpopte zich tot een femme fatale

waardoor het Vlaams gezegde *afwisseling doet eten* zeker en vast bleef gelden. Het begon na een tijd echt te slabakken. Wat daarenboven nog ergerlijker bleek, was de snare-drum van Steven. Deze stond zo hard dat je het gevoel kreeg dat er een baksteen tegen je oor werd gegooid.

Toch stonden ze er plotsklaps terug met hun laatste nummer *I wish I was someone better*. Het gitaartje was zo grillig dat de Gentse poolkappen langzaam begonnen te ontdooien. De Rock'n'roll-romantiek scheerde hoge toppen. Het poppetje Mary Laura ontpopte zich bijna tot een verrijnde *femme fatale*. Ze nam je bij de keel, rakte je hart eruit, beet er in en spuwde het vijf kilometer verder in de zaal weer uit.

Misschien moeten ze nog gebruik maken van hun groeimarge, want het zit er allemaal in, maar het moet er af en toe ook wel eens uitkomen.

CD: Box of Secrets – V2

The Willows (Botanique, Brussel)

Drie heren en een dame uit Boston van de Verenigde Staten, die al van wat bekendheid genieten dankzij hun bijdrage op de soundtrack van *Eternal Sunshine on the Spotless Mind*. Eerst stonden ze alleen in de Rotonde geprogrammeerd, maar wegens de tegenvallende ticketverkoop werden ze

Ze klinken als The Kings of Leon, maar dan meer Led Zeppelin en minder leuk

samengezet met *Sons and Daughters* in de *Orangerie*. Ze klinken net als -en worden voor huwelijksfeestjes waarschijnlijk ingehuurd als dubbelgangers van *The Kings of Leon*, maar dan meer *Led Zeppelin* en minder leuk. Met andere woorden: veel te lange gitaarsolo's, die even voorspelbaar als groot zijn, en powerchords zonder enige effecten. Reken daar nog eens bij dat je het allemaal al wel eens

gehoord hebt. De drummer heeft waarschijnlijk een latente ambitie om in een doom free jazz metal band te spelen, want halverwege de set verliet de rest van de groep het podium om plaats te maken voor een vijf minuten durende percussie-intermezzo. *Afgrijselijk, saai en nog nooit leken vijf minuten zo lang*, waren de enige gedachten die gedurende dit schouwspel in mijn hoofd gemept werden.

Na het intermezzo kwam de rest van de groep nog eens terug om nog meer van hetzelfde te spelen. Verveling sloeg toe en langzaam verlieten de eerste mensen de zaal al. Ze verlieten het podium en kwamen volledig ongevraagd nog eens terug om nog een bisronde in te zetten, waar ze weer dezelfde nummers in andere toonaarden speelden. Als fan van repetitieve popmuziek heb ik hier normaal gezien geen probleem mee, maar hier speelden ze met vuur. En ze verbrandden zich keer op keer.

The Wombats met streepjes-shirts aan, en broeken (niet zichtbaar op deze foto; vraag Piet om details)

Sons & Daughters (Botanique, Brussel)

De groep heeft haar naam van een Australische tv-serie, maar is -in contrast met een zekere Kylie Minogue- op papier toch pakken gevaarlijker met riffs, geleerd op de school van "Johny Cash goes to CGBC's".

Hun laatste plaat verschilt wel wat van de vorige twee, waar wat venijnigheid plaats heeft moeten ruimen voor enkele popsongs. Het enige waar ik op hoopte, was om het Willows-drama snel te kunnen verwerken, met behulp van wat meer echte 'songs'.

De eigenzinnigheid van Sons & Daughters kan je vooral terug vinden in de mini-diva Adele Bethel. Ze behoort tot het selecte groepje vrouwen dat agressief en zwoel kan combineren. Menig manvolk liep ook wild van haar gouden topje, maar geen zorgen trouwe fans; ik blijf Alison Mosshart (*The Kills*) volkomen trouw. De vergelijking met *The Kills* kan je zelfs verder trekken als je kijkt naar Paterson (gitaar) met zijn wat energieke maniertjes en 'stylish' eighties kapsel.

Het concert kon perfect in twee delen worden opgedeeld. Een deel met de meer *poppy* songs, die ons klaarmaakte voor een grote apotheose, en een gedeelte wanneer de fut er uitzat. De oorzaak hiervan was dat ongeveer in de helft van het concert er een gitaarsnaar sprong bij het spelen van *The Bell*. De set werd stilgelegd en vijf minuten later kloeg dame Adele over de ear-monitors. De rest van de groep speelde vanaf dan nog meer het spel 'standbeeld'. Hoe ze zolang stil konden blijven staan op hun eigen muziek, vraag ik me nog steeds af.

Statische elektriciteit bestaat in de muziekwereld enkel op plaat, maar de groep deed verder geen enkele poging meer om wat aan dynamische elektriciteit terug te winnen. Geloof me vrij; waren dit tijden van energieschaarste, dan hadden ze ons gegarandeerd nog verder de dieperik ingestuurd. Zelfs een opwindend nummer als 'Johny Cash' mocht niet baten. Ze keerden terug naar de backstage-wereld, waar hopelijk seks en drugs het probleem oploste. In het land rock'n'roll was er echter die avond geen plaats voor *Sons and daughters*.

CD: This gift – Domino

Interview met The Wombats: masturbatie-pret

Soms kan het handig zijn voor een groep om te komen van goede stampgrond. En als dat dan nog eens de geboorteplaats is van dé Britse popgroep, dan kan het in theorie al niet meer mislopen. Dit Liverpooldrievoud heeft langzaam aan zijn weg naar de top getimmerd. Ze hebben ook al de *über-scouser* Paul McCartney ontmoet, en als je naar de muziek luistert, kan je wel gemakkelijk de vrolijke muziek herkennen. Toch passen ze beter in het rijtje van *Franz Ferdinand* en *Bloc Party*. *The Wombats* zijn ook meesters in het schrijven van 'tongue in cheek'-songs; sla er maar eens 'Let's Dance to Joy Division' en 'Patricia The Stripper' op na. Binnenkort staan ze weer in de Botanique, maar dit interview werd door *De Moeial* afgenomen vlak voor het verschijnen van hun nieuwe plaat, toen ze nog de lievelingen van de Engelse muzikpers waren.

Dan Haggis (drummer/backings): (ontkrachtend) Het is vooral belangrijk voor de Britse pers om een beeld te kunnen maken van de groep. Ze willen het hun lezers heel gemakkelijk maken: De junkie-groep, de nerd-groep en ga zo maar door. De meeste van die bladen zijn niets meer dan opgeklopte roddelbladen.

Tord Overland-Knudsen (bassist/backings): Je merkt het verschil met de Europese bladen. Die richten zich meer tot de muziek en de essentie rond de groep. Ik denk ook niet dat we een typisch NME groepje zijn. NME maakt gewoon een

olympische discipline van het opbouwen van groepjes om ze vervolgens weer een aantal maanden vakkundig te grond in te boren. Elke week is er wel een populariteitstest tussen de groepjes. Tja, er zal wel een publiek voor bestaan. **Dan Haggis:** Oh pardon, telefoon. (kijkt naar zijn telefoon en zegt tegen ...) "It's Steve; he's wishing us the best of luck with the new album."

De Moeial: Dr. Steve Harris (hun producer, werkte nog samen met tal van andere Britse bands) I presume?

Dan: Ja, inderdaad. We hebben nog veel contact met elkaar, wat niet echt evident is, maar met het maken van deze plaat heeft hij ook zijn stempel gedrukt op de groep en hoe we nu muziek maken. Het werk dat hij heeft gedaan met *The Kaiser Chiefs* zou niet direct zijn wat wij willen, maar je merkt direct dat hij weet hoe een popsong er zou moeten uitzien. We hebben ook ontzettend veel geluk met het platencontract; dat laat ons doen wat we willen doen.

Tord: Vergeet ook niet dat we echt een heel groot team achter ons hebben staan. Plus we hebben fans die vrijwillig bergen voor ons verzetten. Zo is er bijvoorbeeld een fan die al het werk doet op onze myspace-account. Geweldig.

DM: Ruik ik daar rivaliteit en gore gevechten?
Dan: YES, AND WE WILL EAT THEM ALIVE. Nee, het zijn waarschijnlijk aardige kerels, maar *The Wombats* zullen altijd *The Wombats* blijven. Sommige van de songs van *The Kaiser Chiefs*

vind ik echt goed, maar persoonlijk luister ik liever naar de songs die ik zelf maak.

DM: Iggy Pop zei ooit eens dat luisteren naar je eigen songs masturbatie is met je linkerhand in plaats van je rechthand.

Matthew "Murph" Murphy (Zanger/gitarist): Dan voelt hij zich misschien vaak eenzaam in de bus. Misschien de onderliggende reden waarom we platen zijn beginnen te maken. Dank je trouwens, dat je dit zegt, want persoonlijk blijf ik het raar vinden om naar mijn eigen plaat te luisteren.

Dan: Het zou nog wel fijn zijn om met Iggy Pop samen te werken.

DM: Zijn er nog levende doden of dode levenden waar je nog mee zou willen samenwerken?

Dan: Waarschijnlijk zou ik nog wel een plaatje willen opnemen met *Elvis* ten tijde van Sun Studio. Dat moet toch mogelijk zijn met al die moderne technologie die er is. Of een goede imitator, dat is waarschijnlijk iets goedkoper.

Tord: We zouden misschien eerder iemand uitnodigen. Een zangeres, om een *female touch* te geven aan de groep.

Dan: Joni Mitchell, ook al is Debbie Harris (*Blondie*, red.) meer voor de hand liggend, maar die doet duetten met iedereen. Dus dan zou ik toch kiezen voor Joni Mitchell.

Tord: Maar moest ik zelf ergens anders bij spelen, dan een iets ruigere groep.

DM: Het Scandinavisch stereotype: ABBA of Refused dringt zich dan zeker op?

Tord: (lacht) Ha, dan zou ik toch voor *Refused* kiezen. Het is lang geleden dat ik nog een plaat van hen heb opgelegd. Is de zanger onderwijl niet solo gegaan? Ook niet slecht.

DM: Hoe is het feitelijk afgelopen met het andere groepslid, dat net voor de doorbraak uit de groep werd gezet?

Murph: Beschamend verhaal eigenlijk. Hij moest naar de *States* gaan om een ziek familielid te verzorgen. Toen hij terugkwam was er geen plaats meer in de groep. We gaan er nu geen woorden meer aan vuil maken. We hopen dat alles goed met hem gaat. Dat is waarschijnlijk het belangrijkste.

DM: Snel slotvraagje: Waar is het meest belangrijkste groepslid, Cherub?

Murph: Wel onze *fluffy* mascotte is even de Brusselse monumenten gaan bekijken. Op dit moment zit hij waarschijnlijk ergens bier te drinken en probeert hij wat grietjes te versieren.

Tord: Dat heb je nu eenmaal met echte *players*. Maakt het allemaal net iets gemakkelijker.

Dan: Hoe zou jij zijn, moest je gratis met een fles wijn worden geleverd.

CD: A Guide to Love, Loss & Desperation – Rough trade

Optreden: Botanique Zaal: 26 maart 2008

Piet Van de Velde

Hoe een regionaal conflict in *De Moelial* geraakt

Luis Edgar Devia Silva, beter bekend als Raúl Reyes, is dood. Hij was de stem naar buiten toe van de FARC-EP - Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia-Ejército del Pueblo - en een van de leiders van de rebellenbeweging in het zuiden van Colombia. (*Ja, rebellenbeweging, het is niet omdat "terrorist" zijn nu hip is dat men groeperingen die men vroeger rebellen noemde nu plotseling een andere sticker op moet plakken.*)

Deze kortstondige gebeurtenis tussen de Colombiaanse regering en de FARC had evengoed onopgemerkt voorbij kunnen gaan, een kopstuk minder is voor de FARC wel zeer problematisch maar geen ramp. Joaquín Gómez staat immers al klaar. Voor de regering echter is dit een kleine overwinning op de ongrijpbare rebellen. Maar de feiten van 1 maart speelden zich niet op de grens af, zoals aanvankelijk werd bericht, maar wel op Ecuatoriaanse bodem, neutrale grond.

DE FARC ¿QUE VIVA LA REVOLUCIÓN?

De uiterst complexe geschiedenis van Colombia – en tevens die van de FARC - is er jammerlijk genoeg een die doordrenkt is van geweld. Zoals vele landen in Zuid-Amerika zijn linkse bewegingen in Colombia zeer talrijk geweest. Onder hen is de FARC, een groep die ontstaan is in de jaren '40 en '50.

Toen in 1948 Jorge Eliecer Gaitán vermoord werd, kwam er een periode van geweld, *La Violencia bipartidista*, waar socialistische en liberale guerrilla's elkaar tot het begin van de jaren '60 bekampten. Toen Gustavo Rojas Pinilla, een militair, met een militaire junta in 1953 aan de macht kwam, slaagde hij er in om enkele rebellen groepen door middel van amnestie te ontwapenen, maar de linkse krachten aanvaardden dit voorstel niet; Manuel Marulanda, alias *Tirofijo*, en Jacobo Arenas lagen aan de basis van de huidige FARC.

Sindsdien zijn er guerrillabewegingen blijven bestaan die zich verzetten tegen het elitaire, rechtse en liberale beleid dat door de Colombiaanse overheden wordt gevoerd. Dit is nog steeds het motto van de FARC, een Colombia waar iedereen gelijk is; zij hangen dan ook een marxistisch-leninistisch socialisme aan. Vooral in het zuiden, meer bepaald waar de agrarische bevolking in de meerderheid is, en sinds enkele jaren bij de grensgebieden met Venezuela, Brazilië, Peru en Ecuador, kon de FARC voet aan de grond zetten, maar zij weten hun invloed te laten gelden over heel het land.

De leiders van de "revolutie" zijn dus van dezelfde generatie als Fidel, die hen trouwens altijd openlijk heeft gesteund. Naast enkele congressen en pogingen tot het oprichten van politieke vleugels is de FARC betrekkelijk klein gebleven. In de jaren '90 zou hun aanhang een hoogtepunt hebben bereikt met een ledental dat schommelde tussen 7.000 en 10.000.

Naast de FARC zijn ook nog andere bewegingen blijven bestaan, aan de linkse zijde vooral dan de ELN, *Ejército de Liberación Nacional*, en de Movimiento 19. De eerste is redelijk klein, naar schatting nog geen 5.000 leden en de laatste is opgegaan in politieke partijen. Op deze bewegingen ontstond een respons, voornamelijk de AUC, *Autodefensas Unidas de Colombia*.

Om terug te komen op de FARC; zij hebben enkele "bevrijde gebieden", waar er wel min of meer gezondheidszorg en onderwijs zou zijn en coca als betaalmiddel zou fungeren. Ook zouden vrouwen vaker op patrouille gestuurd worden in dorpen en steden, omdat deze een gemakkelijker, sociaal, aanspreekpunt vormen voor de bevolking.

Aanvankelijk wezen de rebellen drugshandel af, maar in de jaren 1980 is hun houding veranderd, en nu putten zij zelfs een belangrijk deel van hun inkomen uit de cocaïne teelt.

Grote drugkartels hebben een belangrijke plaats in de Colombiaanse geschiedenis, maar een beschouwing daarvan zou het artikel te uitgebreid maken. Van belang hier is dat door hun doen en laten de VS zich met de zaak zijn gaan bemoeien door het *Plan Colombia* op te starten.

In het Westen is de FARC meer bekend om haar ontvoeringen, vooral van politici en andere hooggeplaatste Colombianen en buitenlanders. Naast dit en drugshandel wordt de FARC beschuldigd van het gebruiken van kindsoldaten. Zij hebben zichzelf zo impopulair gemaakt in binnen- en buitenland, dat alleen Chávez nog naar hen luistert.

De FARC heeft zich zo impopulair gemaakt dat alleen Chávez nog naar hen luistert

Doorheen haar geschiedenis werden verschillende pogingen ondernomen om met de FARC te onderhandelen. Deze mislukten telkens, hoewel de vorige president, Pastrana, toch op een gegeven moment de onderhandelingen succesvol leek aan te knopen. Sinds Uribe, de huidige president, aan de macht kwam werden alle onderhandelingen stop gezet en werd een radicaal plan om de terroristen uit te schakelen in werking gezet. Maar sinds dat Chávez, die wel enige sympathieën voelt voor de ideologie van deze rebellenbewegingen, zich als regionale grootmacht heeft weten te ontplooiën, lijkt het er op dat er toch weer openingen zijn om te onderhandelen. Vooral om de omstreden Ingrid Betancourt, u weet wel, de presidentskandidate, vrij te krijgen.

Al deze gebeurtenissen hebben invloed op Ecuador, waar recenter brede lagen van de Colombiaanse bevolking naartoe zijn getrokken en narco's hun geld gaan witwassen. Hoewel het land altijd haar best heeft gedaan om niet in het

conflict verwickeld te geraken is dit toch gebeurd. De noordgrens is al sinds enkele jaren de speeltuin van Colombiaanse regeringstroepen en de FARC.

DE FEITEN

Om alles nog even op een rij te zetten, ziehier een overzicht van de gebeurtenissen op 1 maart: Iets over middernacht werd het kamp, dat zich

bij de Ecuatoriaans-Colombiaanse grens bevond, van Raúl Reyes en zijn kompanen onder vuur genomen door het Colombiaanse leger, politie en luchtmacht. Die zouden getipt zijn geweest door een informant, en Reyes zou een satelliettelefoon hebben gebruikt. Zijn identificatie zou gebeurd zijn door zijn horloge en een trouwring. Hij en 17 guerrillero's kwamen om het leven. Het Colombiaanse leger zou naar eigen zeggen op weerstand zijn gestoten en daarbij welgeteld een militair verloren hebben. Volgens de Ecuatoriaanse pers nam het Colombiaanse leger het lijk van Reyes mee en liet het de anderen liggen. Drie gewonde guerrillero's worden op het ogenblik in Quito verzorgd, onder hen een Mexicaanse. Vrijdag schudden Correa en Uribe, enigszins onverwacht, elkaar de hand op een bijeenkomst in Santo Domingo. Sindsdien is de diplomatieke rel bijgelegd, maar er heersen nog spanningen tussen de twee landen.

CORREA EN CHÁVEZ VS. URIBE (EN BUSH)

Rafael Correa, de linkse president van Ecuador, reageerde fel en zei dat "de soevereiniteit van mijn land geschonden is", daar voegde hij aan toe dat de rebellen met "geavanceerde technologie werden vermoord", wellicht met de hulp van "een buitenlandse grootmacht". (Sinds Correa aan de macht is, zijn de relaties tussen de VS en Ecuador enigszins gespannen, gezien de Ecuatoriaanse president niets van de al bestaande Amerikaanse militaire basis in Manta moet weten. Die werd daar geplaatst in het kader tegen de drugssmokkel uit Colombia, maar in de praktijk staat de FARC ook op het lijstje met doelwitten.)

De Colombiaanse regering probeerde aanvankelijk haar actie te rechtvaardigen. Uribe feliciteerde de betrokken troepen met de geslaagde operatie, hij nam onmiddellijk alle verantwoordelijkheid op zich. Hij ging zelfs zo ver om te zeggen dat "het terrorisme geen grenzen kent, en dat het volkeren gebruikt voor eigen doeleinden". Deze houding veranderde na de felle reacties van de meeste omliggende landen; de Colombiaanse regering bood zelfs haar excuses aan, en beloofde nooit meer zulke acties te ondernemen. Achteraf wist de minister van Buitenlandse Zaken van Colombia 'fijntjes' te vervolledigen: "onze regering blijft afkeuren dat Ecuador onderdak zou geven aan terroristen. We hebben bewijs dat Chávez en Correa de rebellen financieel gesteund hebben."

Chávez sloot zich onmiddellijk aan bij Correa, die al langer dik is met Chávez en niet zo met Uribe. Beiden beschuldigden Colombia van misrepresentatie van omstandigheden en het bemoeilijken van het vrij krijgen van gijzelaars. Vervolgens trokken beide landen hun ambassadeurs terug uit Colombia, en stuurden ze de Colombiaanse ambassadeurs terug naar huis. Later deed de president van Nicaragua, Daniel Ortega, dit ook. Alle beschuldigingen die hen van Colombiaanse kant werden toegesmeten blijven beiden ontkennen.

Het bekvechten tussen Uribe, Correa en Chávez, blijft maar door gaan. Chávez wordt zelfs

extremer in zijn daden, zo stuurde hij troepen naar de grens met Colombia. "Om zijn Bolivariaanse revolutie verder te doen groeien," zeggen verschillende bloggers. Bovendien stelde hij dat hij bedrijven in handen van Colombianen die actief zijn in Venezuela wil nationaliseren. Ook lijkt Chávez gebruik te maken van dit conflict om zijn rivaal eens aan te pakken. Correa zit eveneens op dezelfde radicale lijn; in eigen land krijgt hij steun, maar de bevolking wil vooral de vrede bewaren. Op 6 maart was er een betoging in de

hoofdstad, waar er volop slogans tegen Uribe en Bush werden gescandeerd. In Colombia, Frankrijk en de VS werd ook betoogd tegen de slachtoffers van de guerrilla.

Kortom: de Colombiaanse regering heeft het risico van haar Ecuatoriaanse avontuur totaal verkeerd ingeschat.

De meeste andere presidenten in Latijns-Amerika pleitten voor een vreedzame oplossing. De OEA, een organisatie voor samenwerking tussen staten in Amerika, tikte Colombia wel op de vingers maar sanctioneerde haar acties niet. "Onvolgende", reageerden Correa en Chávez als uit een mond en probeerden om dit alsnog te bereiken. Sarkozy tenslotte, maant aan tot kalmte.

De gebeurtenissen bewijzen dat de links-rechts breuklijn nog relevant is in Zuid-Amerika

HOE EEN REGIONAAL CONFLICT IN DE MOELIAL GERAAKT

Evident is dit niet, want uiteindelijk is dit slechts matig wereldnieuws, maar wel wereldnieuws dat men in een breder kader moet situeren en een staartje kan krijgen. En daarenboven beslist het gedeeltelijk de toekomst van de regio. Een vraag die uiteraard blijft hangen, is of dit misschien het begin van het einde van de FARC zou kunnen betekenen. En zelfs als dit het einde van de FARC is, zullen de Colombianen in 2010 een linkse president verkiezen, of zullen zij opteren om een rechts eiland te blijven in Latijns-Amerika?

De aanhang van de FARC is al langer tanend. Weten de rebellen van nu wel nog voor wat zij vechten? Zouden zij zich niet beter op het politieke toneel moeten begeven? Dan zal de werkelijke aanhang duidelijk worden.

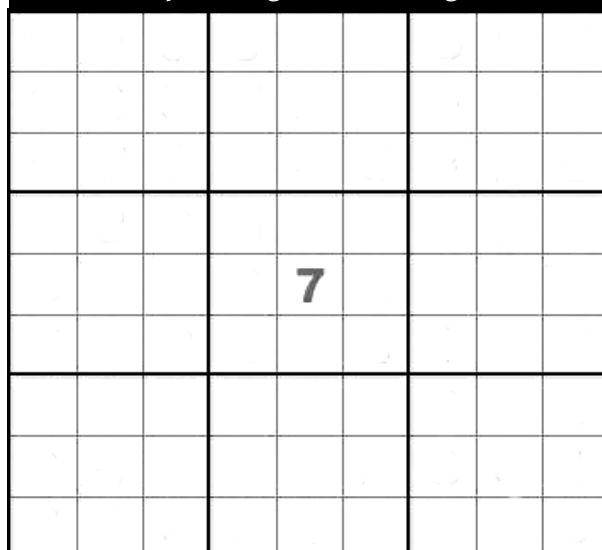
Amerika kleurt rood; Uribe is het enige niet-socialistische staatshoofd in de regio, en dat valt dik voor hem tegen. Ecuador, Bolivia en Brazilië zien de FARC niet als een terroristische organisatie, maar als een intern conflict. De gebeurtenissen van de afgelopen dagen bewijzen trouwens dat de breuklijn links-rechts in Zuid-Amerika nog wel relevant is, in tegenstelling tot België en andere Europese landen.

Socialistische presidenten worden aan de lopende band democratisch verkozen, en zij weten ook aan de macht te blijven. Dit is mogelijk door de verzwakking van de VS en een lichte verzwakking van haar banden en belangen in het plaatselijke bedrijfsleven en met de elites. Tegenwoordig wordt ook niet meer alles wat socialistisch is gestigmatiseerd door de wegdampende grootmacht; nu hoeft men geen socialist meer zijn om onder de voet gelopen te worden, maar moslim. Bush en de zijnen hebben hun speelterrein uitgebreid en verlegd; iedereen heeft het over de *imperial overstretch* van de VS, met het gevolg dat zij hun eigen achtertuin overwoekerd zien geraken door politici die niet meer naar hun pijpen dansen. Tot enkele jaren geleden was dit totaal ondenkbaar.

Jeroen Derkinderen
9 maart 2008

(pas de pub)

Maak zelf uw sudoku!
(voor de oplossing, zie de vorige Moelial)

Sterven is niet genoeg

Om nog eens een wat semi-vergeten personages uit hun graftombes te trekken, presenteer ik hierbij het verhaal van Gabriele D'Annunzio en de stad Rijeka, ook wel gekend in het Italiaans als *Fiume*. Gabriele D'Annunzio (1863-1938) is misschien wel een van de meer bizarre en tragische figuren uit de Italiaanse geschiedenis van de laatste 200 jaar. Een geniaal dichter, artiest, muzikant, vrouwenzot, piloot en oorlogsheld die zich inliet met macabere 'magische' rituelen en andere vreemde toestanden. Ook politiek gezien was hij moeilijk te catalogeren, gezien hij zich zowat over heel het politieke spectrum heen bewoog zonder enige klare lijn in zijn acties. Zo werd hij in 1897 verkozen als parlements lid voor de conservatieve Italiaanse nationalisten, maar hij had er weinig probleem mee om zich tijdens de zittingen bij de extreem-linkse afgevaardigden te voegen en met hen mee te stemmen als hem dat zo uitkwam. Zijn hedonistische en bohemiaanse levenswijze zorgde er voor dat hij in 1910 naar Frankrijk moest ontvluchten om aan zijn schuldeisers te ontkomen. Hier zou hij onder andere een muzikaal toneelstuk componeren met Debussy getiteld 'Le martyre de Saint Sébastien'.

Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog keerde hij in 1915 terug naar Italië, waar hij door een enthousiaste massa - bepaalde teksten spreken zelf van een honderdduizendtal bewonderaars - onthaald werd. Zelf was hij een groot voorstander van het Italiaanse toetreden tot de oorlog en hij gaf zichzelf op als vrijwilliger voor actieve dienst in de loopgraven. Hij was op dat moment 52 jaar oud. Tijdens de oorlog zou hij vooral faam verwerven als commandant van het 87ste eskader 'La

Hij vloog een slordige 1.200 km om Wenen te bombarderen met... pamfletten.

Serenissima. Hiermee zou hij onder andere, in een militair totaal irrelevante actie, de haven van Bakar bombarderen en zijn beroemde 'il volo su Vienna' uitvoeren waarbij hij samen met acht andere vliegtuigen een slordige 1.200 km vloog om Wenen te bombarderen met... pamfletten.

Aan het eind van de oorlog bleek Italië niet bepaald dezelfde beloning op te strijken als de andere overwinnaars. Tijdens de vredesbesprekingen in 1919 eiste het Fiume op, maar de geallieerden vonden dat de stad bij Joegoslavië diende gevoegd te worden. D'Annunzio echter, die uit de oorlog te voorschijn was gekomen als een held - weliswaar met een oog minder - aan het hoofd van een eigen privé-leger, had andere plannen. Aangemoedigd door een groep jonge officieren trok hij met zijn troepen, de Arditi genaamd, in een bizarre sequentie van evenementen - waar naar verluidt een magische ceremonie op een kerkhof aan voorafging - richting Fiume.

Het rooveren van Fiume zelf leverde hem geen noemenswaardige problemen op. Toen hij echter vervolgens de stad als geschenk aan de Italiaanse regering aanbod, werd dit afgewezen. Volgens de overlevering zou de Italiaanse eerste minister D'Annunzio zelfs een 'dwaas' genoemd hebben. D'Annunzio besloot dan maar, in een onverwachte *turn of events* om de onafhankelijkheid van Fiume uit te roepen als de *Reggenza Italiana del Carnaro*. Dat deze onafhankelijkheid voor hem nooit de bedoeling had om permanent te zijn, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het anarchistisch experiment in Spanje, lijkt logisch als we het vervolg van de geschiedenis bekijken. Het was blijkbaar eerder een theateraal gebaar welke we zouden kunnen typeren als een soort diplomatieke 'kust m'n kloaten'.

Samen met een van zijn anarchistische vrienden, Alceste de Ambris (1874-1934), stelde hij een grondwet op - de *Carta del Carnaro* - waarin hij muziek tot het centrale staatsprincipe bombardeerde. Deze grondwet is vervolgens getypeerd geweest als anarchistisch, proto-fascistisch en democratisch republikeins. Fiume onder D'Annunzio wordt soms ook als een voorafschaduw van het Italiaanse fascisme onder Mussolini beschreven, maar dat is een wel zeer eenzijdige blik op het fenomeen. Zeker gezien Alceste de Ambris, de co-auteur van de grondwet, een fervent tegenstander van Mussolini bleek. Hij

beschreef de fascistische beweging als: "Een vuile pion in mijnheer Giolitti's¹ schaakspel, bestaande uit het minst eerbiedwaardige onderdeel van de bourgeoisie". De *Reggenza* had dan ook intensieve contacten met onder andere Sinn Fein via Sean O'Kelly², Egyptische nationalisten en zelfs met Sovjet Rusland. Lenin zou D'Annunzio zelfs beschreven hebben als "Een van de weinige revolutionairen in Italië". Zo stonden ze ook bekend voor hun fervente oppositie tegen het imperialisme van de grootmachten van de periode, en dan vooral het Britse *empire*.

Daar een vrijstaat geld nodig heeft, stortte de nieuwe republiek zich dan maar op de piraterij. De *Reggenza* beschikte immers over enkele schepen gezien de Ambris zich bij D'Annunzio had gevoegd aan het hoofd van enkele honderden muitende Milanese anarchistische maritieme unionisten. De vloot noemde zichzelf de 'Uscochi', een benaming die teruggreep naar de historische Uscochi-piraten. Deze hadden in lang verlopen tijden de zeeën onveilig gemaakt voor de

Ottomaanse en Venetiaanse handelsvloeden. De moderne Uscochi bleken echter niet te moeten onderdoen voor hun illustere voorgangers en slaagden er onverwachts in om enkele rijkbeladen Italiaanse handelsschepen buit te maken. Hierdoor beschikte de pas onafhankelijke *Reggenza* plots over bergen geld. Van over heel Europa begonnen artiesten, bohemiens, avonturiers, revolutionairen, anarchisten, vluchtelingen, homoseksuelen en doelloze veteranen toe te stromen om haar te bevolken.

De maanden die volgden worden wel eens beschreven als een groot feest. Gabriel D'Annunzio verscheen elke ochtend op het balkon van het stadhuis, waarvan hij poëzie en manifesten voorlas. Elke avond werden er concerten gegeven welke werden gevolgd door het afsteken van vuurwerk. Dit was het enige waar de regering zich daadwerkelijk mee bezig hield. Bizar genoeg duurde dit hele avontuur een volle vijftien maand, waarna het geld en de wijn er door waren gefeest. Toen de Italiaanse vloot op 24 december 1920 eindelijk voor de kust verscheen,

had niemand nog de energie over om enige weerstand te bieden. Na het verdrag van Rapallo van 12 november 1920 had D'Annunzio immers de oorlog verklaard aan Italië. De bloedige kerstmis, zoals de aanval van de Italiaanse troepen door D'Annunzio werd genoemd, maakte een eind aan de *Reggenza*.

Later zou D'Annunzio tragisch genoeg door Mussolini in fascistisch vaarwater worden gesleept, hoewel hij altijd geweigerd heeft om een actieve rol te spelen binnen de fascistische beweging. Zowel hij als de Ambris werden gevraagd om voor de beweging op te komen tijdens de verkiezingen van 1921, maar beiden weigerden. Mussolini zou hem ook altijd als een soort rivaal hebben bekeken. Zo wordt er soms wel eens beweerd dat Mussolini een hand had in de dood van D'Annunzio.³ Op 13 augustus 1922 viel D'Annunzio uit een raam en raakte ernstig gewond. Een aantal geschiedkundige beweren alleszins dat dit een moordpoging zou zijn geweest op D'Annunzio door Mussolini.

Na deze 'aanslag' trok hij zich alleszins terug uit het actieve publieke leven. Dat Mussolini hem nog altijd als een bedreiging beschouwde, blijkt echter uit het feit dat deze D'Annunzio toch nog altijd regelmatig uitbetaalde opdat deze zich niet meer in de nationale politiek zou mengen. *Il Duce* zou naar verluidt hierover ooit tegenover een goede vriend hebben opgemerkt dat: "Als je een rotte tand hebt, heb je twee mogelijkheden: je laat hem trekken of je vult hem met goud. Bij D'Annunzio heb ik voor de tweede methode gekozen." Toch bleef D'Annunzio tot het eind van zijn leven proberen om de politiek van Mussolini

Hij stelde een grondwet op waarin muziek tot het centrale staatsprincipe werd gebombardeerd.

te beïnvloeden. Zo schreef hij hem in 1933 om hem te overtuigen geen pact te sluiten met Hitler. In 1934 schreef hij een satirisch pamflet over Hitler en probeerde hij een ontmoeting tussen de twee te verstoren. Een jaar voor zijn dood, in september 1937, ontmoette hij Mussolini op het treinstation in Verona om hem voor een laatste maal proberen te overtuigen om uit de alliantie tussen de as-machten te stappen.

Dit alles terzijde blijft het verhaal van Fiume er een dat, net zoals D'Annunzio zelf, moeilijk catalogeerbaar is en zich niet in een hokje laat duwen. Voor D'Annunzio was het hele avontuur eerder een van een revolutie tegen middelmatigheid, zoals hij zelf schreef: "Sterven is niet genoeg."

Nathaniël Bovin

1 Giovanni Giolitti (1842-1928): Italiaans staatsman, was tussen 1892 en 1921 vijf maal eerste minister van Italië.

2 Sean O'Kelly (1882-1966): Iers revolutionair en later de tweede president van Ierland van 1945 tot 1959.

3 Hakim Bey, T.A.Z., Autonomia, 1985, p. 124.

Kom en schrijf voor De Moeial!

Redactievergadering:

Woensdag 20.00u

Triomflaan 62

Of:

moeial@vub.ac.be

Colofon

De Moeial

Maandelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Ons redactielokaal is gelegen te Triomflaan 62. Elke woensdag om 20 uur is er redactievergadering. Iedereen is welkom!

Stuur al uw opmerkingen, vragen en reacties naar: moeial@vub.ac.be

Bezoek ook eens onze website: www.vub.ac.be/moeial

Coördinator
Daniël van der Meer

Vice-coördinator
Yannick Menendez

Secretaris
Thomas Martin

Penningmeester
Frederik Verbist

Verantwoordelijke Uitgever
Bram Langmans

Lay-out
Daniël, Yannick, Nathaniël, Piet

Illustraties
Archief, Ruben, Bram, Daniël

Achterflap
Ruben Brabers

Redactieleden
Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Rob Werkers, Bilal Benyaich, Frank Vanaerschoot, Matthias Vanheerentals, Daniël van der Meer, Daan Essers, Frederik Verbist, Yannick Menendez, Pieter Boeykens, Nathaniël Bovin, Piet Van de Velde, Pieter Bonte

Redactiemedewerkers
Bram Langmans, Ruben Brabers, Kristien Janssens, Gorki, Doruntina Islamaj, Pieter Jan Van Pevenage, Kenneth Ponzele, Olivier Dieleman, Mattijs Van Den Bussche, Kristien Van Hemelryck, Jeroen Derkinderen

Eindredactie:
Ben Van Overmeire, Thomas Martin, Daniël van der Meer, Nathaniël Bovin, Pieter Bonte

Abonnementen:
Jaarabonnement: 30 euro
Steunabonnement (jaar): 75 euro
Rekening: 001-0376518-40
!!Met de vermelding van: 'SS 5 KRWER 7'!!
Stuur uw adresgegevens naar: moeial@vub.ac.be

Oplage: 1600 exemplaren.

Drukker: Grafikon
Gedrukt op gerecycleerd papier

De redactie is *niet* verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O., Dienst Cultuur, lezersbrieven, opiniebijdragen en standpunten.

Winter

1) Look ! She's here again

Een jongen van een jaar of zes loopt - in een rood jasje, blauwe sjaal en wantjes, dikke donkerblauwe laarsjes - met zijn slee naar de top van een redelijk lange en steile helling. Onderweg twijfelt hij of hij misschien niet hier al hoog genoeg is. Nog een paar stappen en de eigen voorzichtigheid (of eerder schrik) worden hem te groot: nu is het echt wel hoog genoeg. Hij stapt op zijn sleetje en glijdt vrolijk en vlug naar beneden. Wanneer hij beneden aankomt snelt hij meteen de helling weer op, nu vastbesloten toch maar vanaf de top te gaan. En daarna meteen nog eens, en nog eens,... Het begint ondertussen weer langzaam maar vastbesloten te sneeuwen. Het jongentje wordt uitzinnig van plezier. Hij rent de helling weer op. Op de top gekomen besluit hij nu eens de andere kant van de heuvel af te gaan. Die is steiler en nog een stuk langer. De jongen loopt naar de rand en gooit zichzelf op zijn slee. Met een ongelofelijke vaart schiet hij de helling af. Het is ondertussen hard gaan sneeuwen. De jongen heeft een ongelooflijk plezier in het afsuizen van de heuvel. Plots ziet hij verschrikt de boom voor hem opdoemen. Hij verstijft even volledig en wordt het volgende ogenblik hard tegen de boom gekatapulteerd. Er blijft een stuk van het stokje waar hij met zijn hoofd tegenaan sloeg in zijn linkerslaap zitten terwijl hij dood op zijn sleetje terugvalt. Zijn lichaam ligt slechts half op, meer over het sleetje; en de plaats waar zijn hoofd in de sneeuw ligt kleurt langzaam rood.

Fractalen zijn twee-dimensionele lijnen die een driedimensioneel vlak vormen. Alles in de natuur is opgebouwd uit fractalen. Het is een basisstructuur die in het geheel en elk deeltje van dat geheel terugkomt. Een rand van een blad van een bepaalde boom heeft bijvoorbeeld een bepaalde vorm. Wanneer zo een blad onder de microscoop wordt geanalyseerd blijkt dat hele blad uit diezelfde vorm van de rand van het blad te bestaan. En elk kleinste vezeltje in dit blad heeft deze vorm. Wanneer we de fractaal-structuur van een ster verkleinen verkrijgen we uiteindelijk een sneeuwvlokje.

Hier is de lucht steeds overvol van de langzaam naar beneden dwarrelende verkleinde sterretjes. Uitgestrekte vlaktes witte sneeuwtaipijten, nog ongerept - sommige stukken nu al wel een eeuwigheid. Het domein van Winter is groot, en er zijn slechts weinigen die er lang vertoeven. Zelfs voor Winter zelf zijn er nog onbetreden plaatsen en paden, en zij woont hier al sinds het begin van alle tijden, toen er van de mens nog lang geen sprake was. Ze herinnert zich de tijden voor de mens, zelfs nog voor er leven op het land kwam, toen niets haar terrein op aarde kon bezoedelen, toen zij en haar soortgelijken nog geen materiële vorm hadden aangenomen en samen zomaar wat over de vlaktes zweefden, zelf het heelal nog als een nieuwe speeltuin rondholland en naspeurend. Winter is al zo lang hier en ze weet zo veel; ze heeft al zo veel gezien, zo veel meegemaakt...

2) One December evening

Amelie is een meisje van bijna elf jaar. Ze loopt in haar zwarte fluwelen jasje en haar rode wantjes en sjaal door het besneeuwde Berlijn. Het heeft vannacht weer zwaar gesneeuwd en de takken van de bomen buigen door onder het gewicht van de dikke witte pakken. Het is nog vroeg in de ochtend en Amelie is op weg naar school. Af en toe vallen er plots pakken sneeuw van de bomen, één keer zelfs al eens vlak voor haar voeten. Ze is gehaast, maar ze kan het toch niet laten een beetje te treuzelen

terwijl ze naar al dat moois loopt te kijken. Haar ogen glinsteren van de betovering.

Er lopen meer mensen in dit prachtige winterlandschap. Berlijn bruist van het leven. Overall lopen bedienden op weg naar hun werk, hier en daar lopen er ook studenten die pas nu op weg zijn naar hun warme bed na een zware nacht stappen. Er lopen kinderen met sleeën, andere kinderen worden door vader of moeder getrokken en liggen zelf gewoon lekker achteruit op de slee. Iedereen lijkt betoverd door de pracht van Winter's domein, waar ze nu tijdelijk van kunnen proeven.

Stephanie zit op de bus stiekem te staren naar een jongen die zelf helemaal in beslag genomen is door het schouwspel buiten. De jongen houdt van de winter (zoals wij aardlingen haar nu eenmaal zo oneervol noemen, als een 'seizoen'). De wereld stinkt gewoon minder in de winter, letterlijk. En is het niet prachtig om te zien hoe zoveel mensen langzaam depressief worden door het te weinig aan zonlicht? Heeft te maken met je melatonine-aanmaak.

Winter houdt van de mensen. En toch maakt Winter de mensen droef. Maar wat is er dan zo verkeerd aan om droef te zijn? Without day there's no night, without darkness no light...

De jongen schrikt plots op uit zijn overpeinzingen wanneer een zwerver op de bus stapt die op een harmonica 'Stille Nacht' begint te spelen in de hoop zo misschien toch tenminste een fles te kunnen bemachtigen, zodat hij dan vannacht misschien de kou niet hoeft te voelen. Zoals gewoonlijk oogst hij slechts matig succes.

Het is een vrijdag in december. Het fletse winterzonnetje is ondertussen doorgebroken en maakt de sneeuw alleen maar oogverblindend, zonder haar echter te doen smelten. De grote drukte van de vroege morgen is weggetrokken uit de straten en zit nu op scholen en kantoren, fabrieken en bedrijven opgesloten tot het middag-pauze zal worden. Johan wordt pas wakker nu. Hij ziet op de wekker-radio dat het 10.34 is, en besluit om maar meteen op te staan, koffie te zetten, en rustig een sigaretje te roken. Kwestie van langzaam maar aangenaam wakker te worden. Opstaan is iets wat volgens hem erg wordt onderschat door vele mensen. Opstaan is een ritueel: Eerst zet je, nog half-slapend, half-verdoofd, koffie. Dan ga je eventueel nog even terug in bed liggen wachten tot die klaar is, en daarna, liefst slechts half aangekleed, begin je aan het voorzichtige verdrijven van de wolken en nevels in je hoofd die de vorige dag en de slaap er hebben nagelaten. Zoiets duurt zeker een uur. Ondertussen drink je vele tassen koffie en rook je sigaretten. Eventueel neem je ook nog een glas sinaasappelsap, zeker wanneer de nevels erg hardnekkig zijn. En dan, pas dan, ben je klaar voor alweer een stralende, prachtige dag. Johan functioneert dan ook zelden optimaal voor elf uur 's morgens, en vaak komt hij tegen een uur of drie, vier in de middag pas echt goed op gang. Wanneer hij echter het raam op een kier zet om de kamer te verluchten en de wervelwind - die Winter steeds omringt wanneer zij naar de aarde komt - recht op zich af ziet komen, wordt hij op slag wakker. Het volgende moment blaast de wind het raam en scherven en boren splinters glas zich als doelgerichte projectielen in Johan's lichaam. Zijn hoofd slaat tegen de keukenvloer en rond zijn lichaam kleuren de tegels rood. De vele stads-geluiden worden door de dikke laag sneeuw gedempt tot een zacht, nerveus gefluister...

(wordt vervolgd)

Bram Langmans

Untitled (Hendrik II)

Toen Hendrik nog een kleine jongen was, woonde hij in een klein dorp verborgen tussen de velden. Het licht viel er in veelgekeurde lagen over de wijde vlakke en de wolken wisten er eindeloos mooiere vormen aan te nemen - net alsof dat helemaal vanzelf ging. Dat dit niet zo was, zou Hendrik echter gauw genoeg leren. Op een dag zwierf hij namelijk reeds bij het opgaan van de zon doorheen de velden, en daarbij kwam hij op een gegeven ogenblik in de buurt van een paar bomen die aan de rand van een vijvertje stonden. De eerste stralen fel geel licht vielen reeds over de oranje-gekleurde horizon wanneer Hendrik net het vijvertje had bereikt, en plots zag hij daar tussen de drie bomen aan de overkant een geweldige gedaante verschijnen. Nu had Hendrik wel al van Woudgeesten en Bergegeesten horen spreken, maar dat groepje bomen daar kon je toch bezwaarlijk een woud gaan noemen, en ook een berg was hier zelfs in de verste verte niet te bespeuren. Nieuwsgierig en onbevreesd zoals hij nu eenmaal altijd al geweest was, besloot Hendrik dan ook

om aan de verschijning zelf te gaan vragen om uitsluitsel te brengen in dit prangende probleem. Vastberaden stapte hij op de verschijning af, knipperde even met zijn ogen tegen het verblindende licht dat uit de gedaante zelf leek voort te komen, schraapte opzichtig de keel en sprak: "Euh, sorry, euh, verschijning?" En zo maakte Hendrik kennis met één der vele dragers van de wolken en de wind.

"Dag mensenkind," sprak deze, "ik zie dat je dapper bent. Dat weet ik te waarderen, maar van mij hoeft sowieso niemand bang te zijn hoor: ik ben één der vele dragers van de wolken en de wind." "En hoe kom jij hier dan? En waarom zag ik u zo verschijnen?" vroeg Hendrik meteen verwonderd aan de verschijning. Hij scheen toch wel een beetje van het gehele gebeuren onder de indruk te zijn. De gedaante deed echter vriendelijk alsof hij daar helemaal niets van had gemerkt en antwoordde: "Ik? Oh, ik draag de wind doorheen de wereld en sleep de wolken achter me aan; daarmee weet ik mij te vermaken. Soms, wanneer

de zon opkomt, dan pleeg ik eens te rusten. Vandaag was ik toevallig in deze buurt - en dit groepje bomen met dat vijvertje hier: dat wist ik wel te smaken." "Waarom doe je dat?" vroeg Hendrik. "Wat?" vroeg de verschijning. "De wind doorheen de wereld dragen." "Oh, dat weet ik niet.", antwoordde de verschijning verbijsterd - het was alsof de vraag nog nooit bij hem was opgekomen, en na even met de ogen geknipperd te hebben van verwondering, barstte hij uit in een bulderende lachbui. Toen die eindelijk een beetje was uitgedeid zei hij: "Ha ha, dat was nog eens lachen kleintje. Jou mag ik wel. Ik moet er natuurlijk alweer bijna vandoor, en ik weet ook dat het beter is om er niet over te spreken, maar één ding wil ik je toch nog snel vertellen kind: 'Als je het vasthoudt gaat het verloren en alleen wie zoekt kan vinden - aan de randen is het koud en duister; in het centrum is steeds alles wat je wil.' Draag deze woorden in je hart en richt ze naar het leven." Het volgende moment was de gedaante alweer verdwenen...

Toen Hendrik later huiswaarts keerde dacht hij na over zijn ontmoeting met één der vele dragers van de wolken en de wind. Hij besloot al gauw dat hij het gebeurde maar beter voor zich kon houden, want grote mensen zoals zijn ouders waren toch al zo bekrompen en ongelovig als het op fantastische dingen aankwam, en bovendien zou hij dan ook nog moeten verklaren waarom hij die morgen zo vroeg al alleen op pad was gegaan zonder daar iemand iets van te zeggen. Toen hij thuiskwam ging hij dan ook snel in de tuin spelen, en toen zijn moeder hem even later kwam zoeken, leek het net alsof hij daar reeds de hele tijd geweest was. Hendrik zou nooit met iemand over hetgeen gebeurd was spreken...

Soms echter - ook later nog -, wanneer Hendrik alleen was en tot zichzelf wou komen, dan herhaalde hij voor zichzelf de woorden die de drager van de wolken en de wind tot hem gesproken had; en hij richtte ze naar het leven...

Bram Langmans, 15 februari 2008

